

Zomernota 2025

Gemeente Raalte

www.raalte.nl

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	5
Hoofdstuk 1: Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 2: Financieel beleid.....	8
2.1 De financiële positie geactualiseerd	8
2.2 Budgetafwijkingen 2025.....	9
Hoofdstuk 3: Programma's	10
3.1 Inleiding.....	10
3.2 Programma's.....	10
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	11
Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte	15
Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen	19
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	24
Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie.....	28
Programma 6: Economie	31
Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	34
Programma 8: Openbare orde en veiligheid.....	39
Programma 9: Bestuur en dienstverlening	42
3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	44
3.3.1 Treasury	44
3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.....	44
3.3.3 Overige baten en lasten	46
Hoofdstuk 4: Investeringskredieten	47
4.1 Inleiding.....	47
4.2 Investeringsbudgetten.....	47
4.3 Eenmalige investeringsbudgetten	48
4.4 Exploitatievoordeel mutaties kredieten	50
Hoofdstuk 5: Paragrafen.....	52
5.1 Bedrijfsvoering	53
5.1.1 Inleiding.....	53
5.1.2 Organisatie	53
5.1.3 DOWR.....	54
5.1.4 Digitale transitie	54
5.2 Sociaal domein.....	55

5.2.1 Inleiding.....	55
5.2.2 Sociaal domein breed.....	55
5.2.3 Stand van zaken Wmo.....	55
5.2.4 Stand van zaken Jeugd	56
5.2.5 Stand van zaken Participatie.....	57
5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein.....	59
5.2.7 Resumé	59
5.3 Vluchtelingen.....	61
5.3.1 Inleiding.....	61
5.3.2 Financiën.....	61
5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie.....	63
5.4.1 Inleiding.....	63
5.4.2 Algemeen.....	63
5.4.3 Bouwgrond in exploitatie	65
5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)	68
5.4.5 Risico's.....	69
5.4.6 Reservepositie grondexploitatie	70
Bijlagen	73
Bijlage 1: Financieel overzicht.....	74
Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2025.....	79
Bijlage 3: Reserves	83
Bijlage 3.1: Nieuwe reserve	83
Bijlage 3.2: Overzicht mutaties in reserves 2025	84
Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2025.....	85
Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2025 (structureel en eenmalig)	86

Aanbiedingsbrief

Raalte, 26 augustus 2025

Onderwerp: vaststelling zomernota 2025

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de zomernota 2025 aan. In de zomernota wordt de tussentijdse balans opgemaakt over het eerste halfjaar 2025.

Uitvoering begroting 2025

Samen met uw raad en de ambtelijke organisatie hebben we ook in het eerste halfjaar 2025 mooie stappen voorwaarts gezet in de realisatie van 'de drie grote opgaven'. Het gaat hierbij om de groei van de gemeente Raalte, wijken en dorpen en een toekomstbestendig buitengebied. Dit geldt ook voor het thema duurzaamheid. Daarnaast zijn uiteraard ook de reguliere taken uitgevoerd. Zo ligt de uitvoering van de lopende begroting voor een belangrijk deel op schema.

De groeibeelden van de buurtdorpen zijn met uw raad gedeeld, waarbij uw raad een prioriteringskader voor de buurtdorpen heeft vastgesteld. Ook heeft uw raad de infographic kaders en wensen voor het masterplan gebiedsontwikkeling Raalte-Noord vastgesteld.

Met het koersdocument wijken en dorpen heeft uw raad de aanpak voor fysieke en sociale vraagstukken in de wijken en dorpen bepaald. En met de vaststelling van de nota 'een openbare ruimte met toekomst' is de vervangingsopgave openbare ruimte in beeld gebracht.

Met betrekking tot de opgave buitengebied zijn het proces en de uitgangspunten voor het ontwikkelperspectief van het buitengebied uitgelijnd, zodat er meer duidelijkheid komt over wat er mogelijk is voor ondernemers en inwoners.

Op het gebied van duurzaamheid zijn ook mooie stappen gezet, welke zijn samengebracht in het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid. Dit plan biedt de gemeente Raalte en haar inwoners, ondernemers en organisaties richting om bij te dragen aan een duurzamere samenleving en economie en legt een basis voor de landelijke klimaatdoelen.

Ook op andere beleidsterreinen zijn de nodige ontwikkelingen geweest waarin uw raad proactief is meegenomen. Denk hierbij aan de plannen met betrekking tot de realisatie van een kindcentrum op de locatie van het sportpark Heeten en de 2e fase van het centrumplan in Raalte, waarvoor een schetsontwerp is gemaakt.

Met betrekking tot de investeringsbudgetten hebben we maatregelen doorgevoerd om planning en realisatie meer met elkaar in balans te brengen. Dit in lijn met de door uw raad bij de begrotingsbehandeling 2025 aangenomen motie reëel begroten.

Zo zijn investeringsbudgetten waar nog geen volledig plan van aanpak, inclusief capaciteitsplanning, onder lag in deze zomernota terug geraamd.

Actueel financieel beeld

Het financieel resultaat van de zomernota 2025 laat voor alle jaren (2025 t/m 2029) een positief beeld zien. Zie onderstaande tabel.

Financieel resultaat zomernota 2025

Bedragen * € 1.000

- is voordeel

	2025	2026	2027	2028	2029
Structureel	-596	-493	-920	-709	-1.276
Eenmalig	-1.166	-168	-94	0	0
Totaal	-1.762	-661	-1.014	-709	-1.276

Belangrijkste oorzaken van dit positieve resultaat zijn met name het resultaat van de meicirculaire 2025 en de opbrengsten van het reëel begroten. Uiteraard moeten voor deze uitgestelde investeringen wel middelen beschikbaar blijven in de meerjarenbegroting. In de (meerjaren) begroting 2026-2029 wordt hiervoor een stelpost 'nieuw beleid Toekomstig Investerings Overzicht' (TIO) geraamd.

Stand van zaken bouwgrondexploitatie/ projectenrapportage 2025

In deze zomernota wordt de stand van de bouwgrondexploitaties weergegeven in de paragraaf grondexploitatie. Daarnaast is de jaarlijkse projectenrapportage gebiedsontwikkeling bij deze zomernota gevoegd. De voortgang van de grondexploitaties wordt hierin per complex nader toegelicht.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris

de burgemeester

Monique van Esterik

Rob Zuidema

Hoofdstuk 1: Leeswijzer

Als onderdeel van de budgetcyclus wordt u de zomernota 2025 aangeboden.

In hoofdstuk 2 is het actuele financiële beeld gepresenteerd, waarin ook het resultaat van de meicirculaire 2025 is verwerkt. Ook zijn hier de grootste budgetafwijkingen en de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve opgenomen.

In hoofdstuk 3 wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen de diverse programma's. Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2025 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden.

De betekenis van de verkeerslichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting zijn toegelicht.

In hoofdstuk 4 is de stand van zaken betreffende investeringskredieten weergegeven.

In hoofdstuk 5 zijn de paragrafen Bedrijfsvoering, Sociaal domein, Oekraïne en de stand van zaken van de bouwgrondexploitatie opgenomen.

- In paragraaf 5.1 is alle relevante bedrijfsvoeringsinformatie toegelicht.
- In paragraaf 5.2 is het actuele beeld betreffende het Sociaal Domein en de reserve Sociaal Domein weergegeven.
- In paragraaf 5.3 is het actuele beeld van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor onze gemeente weergegeven.
- In paragraaf 5.4 is informatie over de bouwgrondexploitatie opgenomen. De toelichting op het verwachte resultaat en de voortgang per complex is in een apart boekwerk 'Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2025' opgenomen.

In de bijlagen is een totaaloverzicht van de financiële gevolgen van de zomernota 2025 weergegeven. Daarnaast vindt u in de bijlagen de stand van de algemene bestemmingsreserve, reservemutaties, de beschikbaar te stellen kredieten en de stand van het onvoorzien.

Hoofdstuk 2: Financieel beleid

2.1 De financiële positie geactualiseerd

Na vaststelling van de programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 en het financieel resultaat van deze zomernota laat het financieel perspectief onderstaand geactualiseerd beeld zien:

Doorkijk financieel perspectief 2025-2029

Bedragen * € 1.000

S=structureel
E=eenmalig

- is voordeel

Omschrijving	S/E	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingsresultaat 2025-2028 bij aanbidding programmabegroting 2025	S	-1.908	-77	-42	-16	-16
	E	4.855	3.075	1.130	-86	0
Totaal		2.947	2.998	1.088	-102	-16
Financieel resultaat zomernota 2025	S	-596	-493	-920	-709	-1.276
	E	-1.166	-168	-94	0	0
Doorkijk financieel perspectief	S	-2.504	-570	-962	-725	-1.292
	E	3.689	2.907	1.036	-86	0
		1.185	2.337	74	-811	-1.292

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is het financieel meerjarenperspectief positiever dan bij de begroting 2025-2028 is gepresenteerd. Belangrijkste oorzaak hiervan is de ontwikkeling van de algemene uitkering (accresontwikkeling en bijstelling van verschillende maatstaven).

Over de ontwikkelingen algemene uitkering is uw raad via een separate informatienotitie nader geïnformeerd.

Ook de opbrengsten van het terugramen van investeringsbudgetten, omdat er nog geen volledig plan van aanpak onder lag inclusief capaciteitsplanning, zijn in deze zomernota verwerkt. Uiteraard moeten voor deze uitgestelde investeringen wel middelen beschikbaar blijven in de meerjarenbegroting. Hiertoe wordt bij de begroting 2026-2029 een stelpost 'nieuw beleid Toekomstig investeringsoverzicht (TIO)' geïntroduceerd.

In bovenstaand financieel perspectief is nog geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid dat zich ongetwijfeld in de periode 2026-2029 zal aandienen.

Denk daarbij aan 'de drie grote opgaven' te weten de groei van de gemeente Raalte, wijken en dorpen en een toekomstbestendig buitengebied. Daarnaast blijven we ook accent leggen op de pijlers bestuurlijke vernieuwing/ participatie, duurzaamheid en dienstverlening. Daarnaast spelen de kosten van onderwijshuisvesting, de vervangingsopgave in de openbare ruimte, het mobiliteitsvraagstuk (N35) en de ontwikkeling spoorzone/centrum. Dit naast alle autonome ontwikkelingen en de regulier uit te voeren werkzaamheden.

Richting de komende (meerjaren) begroting 2026-2029 en vooral voor de jaren daarna ligt er dan ook de uitdaging om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen en dit te behouden.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht. Uit deze tabel blijkt dat de algemene bestemmingsreserve uitkomt op een bedrag van € 20,95 miljoen per ultimo 2029. Bij de programmabegroting 2025, respectievelijk de jaarrekening 2024 was per ultimo 2028 een saldo voorzien van € 11,28 miljoen en € 15,67 miljoen. De stijging van de algemene bestemmingsreserve ten opzichte van de jaarrekening 2024 vindt nagenoeg geheel zijn oorzaak in het voordeliger geschetste (meerjaren) perspectief bij deze zomernota.

Stand algemene bestemmingsreserve

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Verwachte stand per 1 januari	28,61	22,60	19,48	19,13	19,65
Mutaties 2025 (inclusief bestaande claims)	-4,82	-0,78	-0,27	-0,29	0,00
Dekking begrotingsresultaat 2025-2029 bij aanbidding begroting	-2,95	-3,00	-1,09	0,10	0,02
Financieel resultaat zomernota 2025	1,76	0,66	1,01	0,71	1,28
Verwachte stand per ultimo jaar	22,60	19,48	19,13	19,65	20,95

2.2 Budgetafwijkingen 2025

De belangrijkste financiële meevallers zijn:

- Hogere algemene uitkering gemeentefonds
- Renteresultaat 2025 (inclusief vrijval stelpost renteschommelingen)
- Voordeel Reëel begroten: terug ramen/ doorschuiven investeringsbudgetten naar 2026 en volgende jaren

De belangrijkste financiële tegenvallers zijn:

- Uitvoeringsbudget ontwikkelkader stationsgebied
- Voorbereidingsbudget 2e fase centrumplan Raalte
- Verhogen budget verkiezingen

Hoofdstuk 3: Programma's

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen met betrekking tot de doelstellingen binnen de diverse programma's.

In paragraaf 3.3 'Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien' zijn de ontwikkelingen op verschillende thema's, zoals het renteresultaat, de uitkomsten van de meicirculaire 2025 van het Rijk en de dividenduitkeringen gerapporteerd.

3.2 Programma's

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2025 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden. Doelstellingen worden per programma beoordeeld. Alle afwijkingen zijn toegelicht.

De betekenis van de stoplichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

De gemeente Raalte kent de volgende programma's:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders A. Kreule en R. Bisschop

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Penders

Maatschappelijk doel: We staan voor zoveel mogelijk gelijke woonkansen voor elke doelgroep. Om dit te kunnen realiseren hebben we een forse woningbouwambitie van 3.000 woningen voor de periode van 10 jaar. We willen kansen vanuit de regio Zwolle verzilveren (denk aan impulsen op gebied van wonen, behoud en uitbouw van voorzieningen, versterking economie en infrastructuur) door een stevige positie in te nemen in de regio en de verstedelijkingsstrategie van de regio doorvertalen naar de groeiopgave voor Raalte. We zetten ons onverminderd in voor de realisatie van belangrijke wegen om de bereikbaarheid van onze gemeente te verbeteren. We zetten in op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en geven uitvoering aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen voor de uitvoering van onze Omgevingsvisie en het Koersplan voor het opstellen van het Omgevingsplan.		
Acties:	1.1 Samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. 1.2 Samen met Deventer en Olst-Wijhe stellen we voor een eerste deelgebied een Omgevingsplan op. Zo verkennen we samen de planvorming onder deze nieuwe wetgeving. Daarna bepalen we het traject voor het gemeentedekkend Omgevingsplan en de mogelijke samenwerking hierin. Wettelijk moet het hele Omgevingsplan voor 2032 zijn afgerond.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We gaan onze groeiambitie realiseren voor de lokale en regionale vraag, voor zowel de buurtdorpen als de kernen van Heino en Raalte.		
Acties:	2.1 We komen met groeibeelden voor de buurtdorpen en starten op met de extra projecten in het kader van de Groeiopgave van Heino en Raalte. 2.2 We werken het Programma Wonen verder uit waarbij expliciet ingezet wordt op het bouwen voor verschillende doelgroepen zoals ouderen en starters. Met deze verdere uitwerking is er duidelijkheid voor de projecten waardoor ze voortvarend opgepakt worden. Daarnaast is er houvast zodat we voor de juiste doelgroepen bouwen.		

2.3 We maken een plan van aanpak om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen en daarmee ouderen stimuleert een beweging te maken naar een passende woning die het langer zelfstandig thuis ondersteunt en tegelijkertijd een verhuisketen op gang brengt die ruimte biedt aan andere woningzoekenden.

Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We verbeteren samen met het rijk en de provincie de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.		
Acties:	3.1 We blijven ons inzetten op de MIRT-verkenning N35 en ronden de planvorming voor de opwaardering voor de stationsplannen van Heino en Raalte af. Uitvoering van de stationsplannen is voorzien in 2025. Voor de MIRT-verkenning en Knooppunt Raalte blijven we actief lobbyen om de uitvoeringsplannen gerealiseerd te krijgen. 3.2 We geven het fietsgebruik een extra impuls voor de leefbaarheid, duurzaamheid, gezondheid en mobiliteitsvrijheid.		
Toelichting:	De MIRT-verkenning Wythmen-Nijverdal loopt op schema. De verwachting is dat begin volgend jaar de minister een voorkeursbeslissing neemt. Voor KNP Raalte geldt dat vanwege beperkt budget een nieuw conceptontwerp is gemaakt en dat deze met de samenleving wordt besproken. Mede vanwege de financiële en technische uitdagingen loopt het traject vertraging op. Voor de tweede fietsverbinding en indexering moet de gemeenteraad bij de begroting nog middelen beschikbaar stellen.		
Doel:	4. Een toekomstbestendig buitengebied.		
Acties:	4.1 Met een integrale aanpak voor het buitengebied (in verbinding met de samenleving en de aanpak vanuit rijk en provincie) geven we inzicht om goede ruimtelijke keuzes te kunnen gaan maken. Waar mogelijk wordt de verbinding met andere opgaven gezocht.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten		
Capaciteit Civiel	Er is een grote toenemende capaciteitsvraag vanuit initiatieven en projecten in de openbare ruimte. Dit vraagt op korte termijn om capaciteitsuitbreiding van 1,5 fte bij het cluster Civiel. De uitbreiding met ingang van 1 oktober 2025 wordt gedekt vanuit de verschillende projecten.	
Toelichting	Voorgesteld wordt voor 2025 € 41.125 salariskosten en € 9.375 voor overhead beschikbaar te stellen voor de (structurele) capaciteitsuitbreiding bij cluster Civiel. Vanaf 2026 is dit een bedrag van € 164.500 respectievelijk €37.500. Dekking wordt gevonden in de verschillende projecten.	
Ontwikkeldkader Stationsgebied	Voor het stationsgebied, bestaande uit het Centrum en de Spoorzone, is een kwartiermaker aangesteld. De rol van de kwartiermaker is om voor Centrum en Spoorzone de invulling van de ambities uit de Groeibeelden verder vorm te geven. In de komende periode wordt voor het gebied een Ontwikkeldkader uitgewerkt. Het Ontwikkeldkader beschrijft een strategische visie en ontwikkelstrategie van de gemeente op de ontwikkeling van het Centrum en de Spoorzone. Het maakt concreet hoe we als gemeente in de gebieden invulling geven aan de ambities uit de Groeibeelden. In het kader van het Ontwikkeldkader worden diverse externe kosten voorzien. Deze bestaan uit stedenbouwkundige begeleiding, verkenning financiële haalbaarheid, uitvoering haalbaarheidsonderzoeken (onder andere voor de spoorzone). De kosten hiervoor bedragen naar verwachting € 325.000 (exclusief btw) voor 2025 en 2026. Voor de periode 1 juni 2025 t/m 31 december 2025 is van dit bedrag naar verwachting € 215.000 benodigd en voor 2026 een bedrag van € 110.000.	
Toelichting	Voorgesteld wordt voor uitwerking Ontwikkeldkader Stationsgebied voor 2025 € 215.000 en voor 2026 € 110.000 beschikbaar te stellen.	
Masterplan Raalte-Noord	Voor Raalte Noord is een masterplan in ontwikkeling. Ook zullen de komende jaren de nodige onderzoeken uitgevoerd moeten worden en dient de ruimtelijke procedure doorlopen te worden. Voor het masterplan is, als aanvulling op het reeds in 2024 toegekende krediet van € 100.000, voor 2025 een (aanvullend) voorbereidingskrediet van € 300.000 nodig.	
Toelichting	Voorgesteld wordt om bij de zomernota 2025 voor Raalte Noord een (aanvullend) voorbereidingskrediet van € 300.000 beschikbaar te stellen ten laste van de grondexploitatie.	

Project Molenwijk	Voor het project Molenwijk is €100.000 beschikbaar gesteld op basis van het raadsvoorstel in het kader van de groeiopgave. Afgelopen periode is het project opgepakt. Voor de onderzoeken en uitwerkingen die na de zomer plaats vinden is € 50.000 extra budget nodig voor externe kosten. De interne uren kunnen ten laste van de beschikbare middelen Groei worden gebracht.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 50.000 extra krediet voor externe kosten Molenwijk beschikbaar te stellen ten laste van de grondexploitatie.		
Herinrichting stations Heino en Raalte	Voor de herinrichting van de stations Heino en Raalte is € 3,2 miljoen eenmalig beschikbaar gesteld en gedekt uit de dynamische investeringsreserve. Uit een nadere analyse blijkt dat van de beschikbare middelen € 1,5 miljoen aangemerkt moet worden als een investering.		
Toelichting	Om dit administratief te verwerken is het voorstel om afgerond € 1,5 miljoen over te hevelen van de dynamische investeringsreserve naar een nieuw te vormen gekoppelde reserve herinrichting stations Heino en Raalte.		

Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouder B. Breunissen

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: We willen een goede kwaliteit van de openbare ruimte houden en verbeteren. We willen de gebieden met een groot onderhouds- en vervangingsopgave toekomstbestendig maken. Daarbij willen we maatschappelijke meerwaarde creëren. Ons doel voor de komende periode is beter inzicht krijgen in de opgaven, zodat prioriteiten kunnen worden gesteld en zaken in de tijd kunnen worden uitgezet. Hierbij zetten wij waar mogelijk in op een gebiedsgerichte, participatieve en integrale aanpak. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel, waarbij wij naast het uitvoeren van het reguliere onderhoud eraan werken om de gebouwen te verduurzamen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We borgen de ondergrens van veiligheid, voorkomen kapitaalvernietiging en behalen de vastgestelde kwaliteitsnormen.		
Acties:	1.1 Uitvoeren van in de beheerplannen benoemde onderhouds- en vervangingsmaatregelen. 1.2 Het opstellen en actualiseren van beheerplannen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We werken aan een toekomstbestendige, veilige, gezonde, schone en mooie leefomgeving waaronder de openbare gebouwen en creëren hiermee een maatschappelijke meerwaarde.		
Acties:	2.1 Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de circulariteit van materialen. 2.2 Uitvoeren van maatregelen (actieplan) uit het Biodiversiteitsplan. 2.3 Vervangings- en beleidsopgaven integraal afwegen voor het Meerjaren Investeringsplan(MIP). 2.4 Het benutten en faciliteren van initiatieven uit de Raalter samenleving.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We werken aan een lange termijn aanpak voor het fysieke domein om te komen tot toekomstbestendige leefbare dorpen en wijken.		
Acties:	3.1 Het geven van inzicht in de inhoudelijke en financiële opgave op de lange termijn en het organiseren van de structurele dekking.		

3.2 Het gebiedsgericht verbinden van opgaven met andere programma's en maatschappelijke opgaven (onder andere ruimtelijke ontwikkelingen, verstedelijking, verkeer, onderwijs, sociaal, sport, economie en duurzaamheid).

3.3. We ramen de investeringen voor de vervangingsopgave en het toekomstbestendig maken op programmaniveau (wendbaar begroten ten opzichte van ramen op projectniveau).

Toelichting: N.v.t.

Overige aspecten

Voormannen groenonderhoud	Domein Beheer heeft werk en plaats voor de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het aantal mensen dat werkzaam is bij 'de Productie' neemt weliswaar af, maar het aantal mensen behorend tot de doelgroep wordt echter niet kleiner. De inzet van mensen met andere kwaliteiten vraagt om begeleiding in het werk. Dat doen onze meewerkend voormannen. Om de begeleiding van de 'doelgroepers' wel te kunnen waarborgen en de uitstroom van meewerkend voormannen te compenseren, stellen we voor om het aantal meewerkend voormannen in eigen dienst aan te vullen met twee meewerkend voormannen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 131.984 beschikbaar te stellen voor de loonsom van de voormannen, plus € 50.000 voor de bijbehorende overheadkosten. Dit bedrag kan ten laste worden gebracht van bestaande budgetten, waaronder het inhuurbudget en externe diensten.		
Openbare verlichting	Door de verduurzaming van openbare verlichting komt er financiële ruimte vrij, omdat ledverlichting minder onderhoud nodig heeft. Deze financiële ruimte hebben we nodig om een tekort op civiele kunstwerken te compenseren, waaronder het groot onderhoud van het brugdek aan de Harinkdijk.		
Toelichting	Voorgesteld wordt structureel € 95.000 over te hevelen van openbare verlichting naar civiele kunstwerken.		
Groenzone Langkamp	Bij de groenzone hebben we te maken met een wateropgave en werken we naar een toekomstbestendig sociaal inclusieve inrichting (met extra aandacht voor dementievriendelijkheid). Het beschikbare budget is niet toereikend om de groenzone toekomstbestendig in te richten. Het tekort op water bedraagt € 750.000, wat gedekt kan worden uit het totale rioleringsbudget van de wijk Langkamp. Deze mutatie wordt verwerkt binnen hoofdstuk 4. Daarnaast komen we € 125.000 tekort voor de paden en het groen, omdat we afwijken van eerder gemaakte keuzes om sociale inclusiviteit toe te passen.		

Denk aan bredere paden, andere type banken, spelelementen etc. De werkzaamheden betreffende de wateropgave worden dit jaar uitgevoerd en afgerond, waarbij de paden ook direct worden meegenomen. Daaropvolgend is het wenselijk om direct te kunnen starten met het groen (4e kwartaal 2025). Deze werkzaamheden zullen doorlopen tot eind 1e kwartaal 2026 vanwege het plantseizoen. Verder zijn inkomsten á € 101.948 voor de groenzone in 2024 ten gunste van de reserve wegen gekomen, welke toegerekend hadden moeten worden aan dit project.

Toelichting Voorgesteld wordt € 125.000 beschikbaar te stellen in 2026 voor wegen/groen met daarbij behorende structurele kapitaallasten van € 6.125. Het budget dient beschikbaar gesteld te worden, zodat in 2025 de verplichting aangegaan kan worden, waarbij de werkzaamheden kunnen starten en doorloop hebben naar 2026. Verder wordt voorgesteld € 104.170 aan inkomsten te ramen voor de verkregen bijdrage van derden voor riolering en het budget wegen/groen te verhogen met € 101.948. Voorgesteld wordt deze € 101.948 ten laste te brengen van de reserve wegen.

Onderhoud gemeentehuis Voorgesteld wordt het budget van instandhouding gemeentehuis á 1,84 miljoen (jaarlijks € 368.728 in 2025 t/m 2029) te herverdelen over de jaren in afwachting van definitieve besluitvorming nieuwbouw gemeentehuis. Door budget nu naar voren te halen, kan de regeltechniek in het gemeentehuis worden vervangen en hebben wij hier de komende jaren minder onderhoud aan.

Toelichting Voorgesteld wordt het onderhoudsbudget als volgt te verdelen met dekking vanuit de reserve:
 2025 - €940.000
 2026 - €300.000
 2027 - €200.000
 2028 - €200.000
 2029 - €200.000

Loonsom WSW Er zijn veel mensen vanuit verschillende doelgroepen die graag mee willen doen aan het arbeidsproces. Mensen die vanuit een re-integratie traject weer aan het werk willen, statushouders, mensen die werkervaring willen opdoen, terug willen keren in de maatschappij na een veroordeling etc. Het werk bij domein Beheer leent zich hier heel erg goed voor. Daarnaast hebben we de mensen in huis die deze doelgroep kunnen begeleiden in het werk. Naast de maatschappelijke verantwoordelijkheid willen we hiermee ook de kosten van onze bedrijfsvoering verlagen. Het mes snijdt dus aan twee kanten. Het domein Beheer heeft met ingang van 2027 een besparing geraamd van € 25.000.
 Om deze besparing te realiseren is in 2025 gestart met het opbouwen van een groeiteam binnen Beheer. De loonkosten (minus loonkostensubsidie) kunnen ten laste gebracht worden van het inhuurbudget WSW, wat bedoeld is voor genoemde doelgroep.

Toelichting	Voorgesteld wordt € 360.973, aflopend naar € 354.516 in 2028 over te boeken van het WSW loonsombudget naar de totale loonsom van domein beheer. Daarnaast wordt voorgesteld € 140.000 van het WSW inhuurbudget om te zetten naar salariskosten voor het in dienst nemen van personeel plus € 30.000 naar de stelpost overhead.
-------------	--

Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We zetten samen met het onderwijs en bijbehorende partners in op het aanpakken van leerachterstanden en het sociaal welbevinden van jongeren als gevolg van de coronacrisis. Samen met ondernemers, het onderwijs en de regio werken we daarom aan een arbeidsmarkt die aantrekkelijk is en blijft voor zowel werkgevers en werknemers. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet. We blijven samen met onze partners inzetten op het vroegtijdig signaleren van schulden om erger te voorkomen en ondersteunen onze minima met effectief minimabeleid. We willen ook dat nieuwe inwoners, zoals statushouders en vluchtelingen zo veel als mogelijk mee kunnen doen. Daarom bieden we ondersteuning, met name op het gebied van taal en werk. Zo willen we problemen zoveel mogelijk voorkomen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.		
Acties:	1.1 Inwoners die aangewezen zijn op een uitkering, ondersteunen we actief om mee te doen naar vermogen. Wanneer betaald werk nog niet haalbaar is, zetten we andere trajecten in zoals een leer-werktraject, een werkervaringsplek of scholing.		
Toelichting:	Het tekort op de sociale uitkeringen en de bijzondere bijstand is € 1,36 miljoen als gevolg van de toename van het aantal sociale uitkeringen (+68) en inrichtingskosten huisvesting met name als gevolg van de instroom van statushouders die doorstromen vanuit locatie den Alerdinck. Er was een positief saldo van € 0,17 miljoen begroot. Een negatieve bijstelling van € 1,53 miljoen. Voorgesteld wordt om helft van het tekort te dekken uit de reserve sociaal domein en de helft uit de reserve vluchtelingen. Zie de paragraaf sociaal domein voor verdere toelichting.		
Doel:	2. We begeleiden mensen naar werk die hierbij ondersteuning nodig hebben, met als doel dat inwoners maximaal meedoen naar eigen vermogen. Werk is voor ons meer dan een reguliere betaalde baan. Het kan bijvoorbeeld ook beschut werk of vrijwilligerswerk zijn. We hebben een sterke infrastructuur om dit doel te bereiken, waar de Stichting Werk Raalte een belangrijk onderdeel van is.		

Acties:	2.1 Raalte Werkt! is onze visie op werk, participatie en re-integratie. Deze visie vertalen we jaarlijks naar een concreet uitvoeringsplan. We bouwen onze infrastructuur verder uit en sluiten met maatwerk trajecten zoveel mogelijk aan bij de mogelijkheden van onze inwoners. 2.2 Wanneer uitstroom naar regulier betaald werk (nog) niet haalbaar is, benutten we de infrastructuur van de Stichting Werk Raalte (SWR) en andere lokale partijen voor de inzet van re-integratie instrumenten zoals werkervaringsplekken en taalstages.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners en voldoende geschikte werknemers voor onze werkgevers.		
Acties:	3.1 We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Regionaal werken we hiervoor samen in de arbeidsmarktregio Zwolle. We maken optimaal gebruik van regionale ondersteuning van bijvoorbeeld de aanjagers voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zoals statushouders en mensen met psychische beperkingen en we verwijzen zoveel als mogelijk naar Groei Vooruit.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. We werken aan een effectief minima-schulddienstverleningsbeleid met aandacht voor de menselijke maat.		
Acties:	4.1. In 2025 werken we verder aan de implementatie van het Beleidsplan Rondkomen met je inkomen bijvoorbeeld door het wijzigen van de beleidsregels Bijzondere Bijstand Raalte 2019, Beleidsregels schuldhulpverlening 2019 Raalte en Beleidsregels individuele inkomenstoeslag gemeente Raalte.		
Toelichting:	Hogere kosten als gevolg van hogere bewindvoeringskosten en inrichtingkosten huisvesting van onder andere statushouders.		
Doel:	5. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.		
Acties:	5.1 We zijn gestart met de ontwikkeling van een integrale aanpak basisvaardigheden. We werken hierbij samen met partners op het gebied van participatie, gezondheid, inburgering en onderwijs. In 2025 geven we dit plan verder vorm.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	6. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding. We werken samen met school om uitval te voorkomen.		
Acties:	6.1 We gaan verder met de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt vroegtijdige schoolverlaters). We gaan lokaal aan de slag met de thema's, zoals integrale ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie, jongeren in beeld hebben en houden en het duurzaam naar werk begeleiden van de jongeren. 6.2 We blijven investeren op de verbinding tussen het onderwijs, de leerplichtambtenaar, RMC-consulent, het Centrum voor jeugd en gezin en de clusters werk en Wmo. Hiermee beogen we een goede samenwerking en vroegtijdige, integrale ondersteuning aan jeugdigen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	7. We werken samen met scholen om leerachterstanden te voorkomen en zetten in op sociaal welbevinden van onze jeugd.		
Acties:	7.1 We geven samen met de partners zoals de scholen, kinderopvang, GGD en het CJG verder uitvoering aan het Nationaal Programma Onderwijs. De thema's waarop we ons richten zijn: jongeren tijdig in beeld, sociaal emotioneel welbevinden en sociale activiteiten. De middelen lopen in de zomer van 2025 af, daarom kijken we ook of en hoe we de versterkte samenwerking structureel kunnen behouden binnen de reguliere middelen en mogelijkheden.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	8. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en voerschoolse educatie.		
Acties:	8.1 Met de Voor- en Vroegscholen geven we uitvoering aan ons plan van aanpak om de kwaliteit van VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) te verbeteren door middel van de gemaakte resultaatafspraken.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	9. We ondersteunen statushouders bij hun inburgering en integratie in de gemeente Raalte, zodat zij zo snel mogelijk naar vermogen meedoen in onze samenleving.		

Acties:	9.1 We blijven onverminderd inzetten op integrale leerroutes op basis van inburgering, taal en participatie, waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt. De contracten met de aanbieders van de Onderwijsroute lopen per 01-01-2026 af. In 2025 besteden we deze opdracht opnieuw aan. 9.2 We blijven flexibel om de hoge instroom van statushouders te kunnen opvangen. In 2025 continueren we de in 2024 ingezette doorstroomlocatie. 9.3 In september 2023 is de Taalschool Salland van start gegaan. In het schooljaar 2023/2024 hebben structureel 90-95 kinderen hier les gevolgd, verdeeld over het primair en voortgezet onderwijs. De prognose voor het schooljaar 2024-2025 is voor het primair onderwijs 20-25 leerlingen en voor het voortgezet onderwijs 20-25 leerlingen. Hiermee is er nog voldoende ruimte voor groei wanneer de instroom hoger zou worden.
Toelichting:	N.v.t.

Overige aspecten

Meedoenregeling	Conform raadsbesluit wordt het subsidieplafond minimaal eenmalig met € 15.000 verhoogd ten laste van de stelpost volumegroei. Dit vanwege de toename van het aantal kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen die deelnemen aan maatschappelijke activiteiten via de meedoenregeling.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om het subsidieplafond minimaal eenmalig met € 15.000 te verhogen en dit ten laste te brengen van de stelpost volumegroei.		
Statushouders	Door de komst van doorstroomlocatie Den Alerdinck voldoen wij aan de wettelijke taakstelling voor statushouders. Dit betekent wel een stijging in de instroom van statushouders. Daarnaast neemt hiermee ook het aantal nareizigers toe. De hogere instroom drukt op de uitvoering, zoals een groei van de omvang van de caseloads, meer inburgeringstrajecten opgestart en meer bijstandsuitkeringen en participatietrajecten.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om eenmalig € 204.300 aan de loonsom en € 56.250 aan overhead beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de verhoogde taakstelling statushouders ten laste van de reserve opvang Vluchtelingen en statushouders. Daarnaast wordt voorgesteld om eenmalig € 137.340 aan de loonsom en € 32.500 aan overhead beschikbaar te stellen om uitvoering te geven aan de asielopgave ten laste van de reserve opvang Vluchtelingen en statushouders.		

Doorstroomlocatie Den Alerdinck	In totaal wordt er over de periode 2024 t/m 2026 een negatief resultaat van €75.000 verwacht. Dit kan ten laste worden gebracht van de reserve Vluchtelingen.		
	Voor 2025 is een nadelig resultaat van € 92.000 begroot. Echter, op basis van de huidige inzichten zijn de kosten en inkomsten van Den Alerdinck voor 2025 bijgesteld, waardoor er in 2025 een voordelig resultaat € 273.000 wordt geprognosticeerd. Een positieve bijstelling van € 365.000. Deze positieve bijstelling is met name het gevolg van een hogere rijksbijdrage vanwege de nieuwe bekostigingsregeling doorstroomlocaties vanuit het rijk die per februari 2025 is ingegaan en door de hogere instroom van nareizigers.		
	Voor 2026 is een nadelig resultaat van € 38.000 begroot. Echter, mede als gevolg van een lagere bezettingsgraad door uitstroom op Den Alerdinck verwachten we een lagere rijksbijdrage in 2026 en wordt op basis van huidige inzichten een nadelig resultaat van € 181.000 geprognosticeerd. Dit betekent een negatieve bijstelling van €143.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om voor 2025 het resultaat met € 365.000 bij te stellen ten gunste van de reserve Vluchtelingen en in 2026 een nadelig resultaat van € 143.000 bij te stellen ten laste van de resultaat Vluchtelingen.		
Krediet Oekraïne	Voor de opvang van Oekraïners is de verwachte rijksbijdrage en eigen bijdrage 2025 € 5,01 miljoen en de verwachte kosten € 3,81 miljoen. Er is een voordelig resultaat van € 1,20 miljoen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt een rijksbijdrage en eigen bijdrage van € 5,01 miljoen en € 3,81 miljoen aan uitgaven te ramen voor de opvang van Oekraïners (inclusief leefgeld) en het voordelig resultaat van € 1,20 miljoen toe te voegen aan de reserve Vluchtelingen. Zie de paragraaf Vluchtelingen voor verdere toelichting.		
Resultaat SW en re-integratie	Het resultaat van de SW is in 2025 bijgesteld van € 137.000 negatief naar € 16.000 positief als gevolg van een hogere rijksbijdrage SW. Voor nieuw beschut wordt in 2025 een nadeel van € 70.000 verwacht mede als gevolg van het loslaten van de taakstelling nieuw beschutters. De resultaten worden verrekend met de reserve sociaal domein.		
Toelichting	Zie voor verdere toelichting de paragraaf Sociaal domein.		

Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We bieden elk kind de kans op een goede start en ontwikkeling en een veilige plek om op te groeien. Daarbij hebben we extra aandacht voor het mentale welzijn van jongeren, omdat we zien dat corona hier veel impact op heeft gehad.

We blijven inzetten op preventie en normalisering. Wel willen we strakker monitoren op wat deze inzet oplevert. In hoeverre draagt onze investering op preventie bij aan onze doelen? Daarnaast zetten we in op een brede, meer wijkgerichte aanpak. We zien dat steeds meer van onze inwoners zorg nodig hebben. Omdat we het belangrijk vinden dat onze inwoners zo lang mogelijk (zelfstandig) thuis kunnen blijven wonen, vraagt de combinatie woon en zorg de komende jaren extra aandacht en inzet.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We vinden het belangrijk dat onze inwoners van alle leeftijden zoveel mogelijk op eigen kracht meedoen in de samenleving. Daarom werken we aan het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van onze inwoners en zetten we breed in op preventie en normalisering en werken we met alle partners samen vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid. Hierbij draait gezondheid om mentaal en fysiek welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen in de samenleving en dagelijks functioneren. Normaliseren betekent ook stoppen met hulpverlening zodra de inwoner weer zelf verder kan.		
Acties:	1.1 We geven uitvoering aan het integrale plan van aanpak in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We zetten in ieder geval in op de volgende thema's; kansrijke start, valpreventie, aanpak overgewicht en obesitas, mentale gezondheid, welzijn op recept, vroegsignalering alcohol en middelengebruik en het versterken van de sociale basis. 1.2 Vanuit Raalte Sportief en Gezond bieden we ondersteuning aan inwoners en verenigingen voor activiteiten die bijdragen aan een goede gezondheid van onze inwoners. 1.3 Met het project Kansrijke Start werken professionals uit het medische en sociaal domein aan het versterken van de samenwerking rondom de eerste 1.000 dagen van een kind. Dit vergroot de kansen voor baby's en peuters en kan problemen op latere leeftijd voorkomen. In 2025 werken we verder aan het verstevigen van de samenwerking door middel van netwerkbijeenkomsten. Professionals werken met de interventie Nu Niet Zwanger.		

	1.4 We werken verder aan het versterken van de sociale basis. Extra middelen zetten we wijkgericht in. 1.5 In 2024 is - naar aanleiding van de aangenomen motie in de begrotingsraad van november 2023 - een plan van aanpak voor een toekomstbestendig CJG gemaakt die in 2026 in werking treedt. In 2025 worden daarvoor de voorbereidingen getroffen. In het Plan worden de uitgangspunten die in de Hervormingsagenda Jeugd zijn opgenomen voor een sterk lokaal team uitgewerkt voor het CJG.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. Raalte kenmerkt zich door een verbonden samenleving, waarin ontmoeting belangrijk is en inwoners naar elkaar omkijken. Dit willen we behouden en versterken.		
Acties:	2.1 We geven uitvoering aan het Uitvoeringsplan Mantelzorg waaronder extra aandacht voor bewustwording.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We zijn ons ervan bewust dat niet alle inwoners (volledig) op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Voor deze inwoners bieden we passende (maatwerk)ondersteuning. We investeren nadrukkelijk in wijken of in specifieke doelgroepen die in mindere mate veerkrachtig zijn.		
Acties:	3.1 We werken aan een sterk Veilig Thuis IJsselland dat nauw samenwerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin en maatschappelijk werk, zodat casussen waarin huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling speelt, zo snel mogelijk en zoveel mogelijk lokaal worden opgepakt en wachtlijsten worden voorkomen. Een nieuwe regiovisie, het concretiseren en uitvoeren van de uitgangspunten van toekomstscenario kind- en gezinsbescherming zijn voor 2025 belangrijke aandachtspunten. 3.2 We geven uitvoering aan de Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 'Kracht in Kwetsbaarheid' en de lokale vertaling daarvan. Uitgangspunten zijn daarbij zelfstandig wonen in de vertrouwde woonomgeving met steunende personen (beschermd thuis) en het voorkomen van dakloosheid vanuit het principe 'eerst een woning, dan herstel'. 3.3 Aan de hand van een convenant wordt er met aanbieders van specialistische jeugdhulp gewerkt aan de transformatieopgaven normaliseren, ambulantiseren en kleinschalig gezinsgericht wonen. Doel is om kinderen thuis, of in een setting die 'zo thuis mogelijk is' te ondersteunen. Gemeenten en aanbieders werken aan de ambitie van 0 uit(huis)plaatsingen. Dit betreft een meerjarig ontwikkelproces.		

Zo wordt er ingezet op integrale samenwerking van jeugdhulpaanbieders en scholing over de verklarende analyse. Zowel lokaal als regionaal wordt er gewerkt aan de opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd. Ook wordt er een aanpak op wachttijden ontwikkeld.

3.4 Samen met het zorgkantoor en de zorgverzekeraar werken we in de regio Midden-IJssel aan de verbinding tussen het zorgdomein en het sociaal domein, zodat we de uitdaging die op ons afkomt vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) nog meer vanuit gezamenlijkheid kunnen aanpakken. Concreet werken we hierbij aan de uitvoering van het regioplan en bijbehorende transformatieplannen.

Toelichting: N.v.t.

Doel: 4. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.

Acties: 4.1 Met het Actieplan Zelfstandig Thuis Wonen werken we doorlopend, samen met partners en inwoners, aan dat wat nodig is om mensen zolang en veilig mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Thema's als Wonen, Meedoen, Ondersteuning en Zelfredzaamheid zijn hierin leidend. In 2025 borduren we voort op het traject van bewustwording rondom zelfstandig wonen en doorstroombevordering.

Toelichting: N.v.t.

Overige aspecten

Huishoudelijke hulp Bij de zomernota 2024 is een tekort op het budget huishoudelijk hulp van € 300.000 gemeld als gevolg van volumestijging. Het budget huishoudelijk hulp is in 2024 eenmalig opgehoogd met de toevoeging dat voor 2025 en verder gemonitord wordt of het tekort structureel is. Voor 2025 is er een tekort van circa € 400.000 op het budget huishoudelijke hulp als gevolg toename aantal ouderen, afgenomen wachtlijsten en door het abonnementstarief. Vanaf 2027 wordt de inkomensafhankelijke bijdrage Wmo ingevoerd. Voor 2025 en 2026 krijgen we een compensatie van het rijk.

Toelichting Voorgesteld wordt om het budget huishoudelijke hulp structureel m.i.v. 2025 met € 400.000 aflopend naar structureel € 200.000 m.i.v. 2027 te verhogen ten laste van stelpost rijkscompensatie invoering abonnementstarief en stelpost volumestijging.

Formatie Sociaal Domein	Er is bij nieuw beleid 2025 € 255.000 beschikbaar gesteld aan personele kosten om te starten met de implementatie van de besparingsmaatregelen sociaal domein. De verwachting is dat € 92.000 aan capaciteit in 2026 wordt ingevuld en dit wordt in nieuw beleid begroting 2026 meegenomen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om in 2025 tijdelijke formatie met € 74.000 en overhead met € 18.000 te verlagen ten gunste van de reserve sociaal domein.		
Wmo begeleiding	Per 1 januari 2025 zijn de tarieven voor de Wmo begeleiding gestegen. Dit als gevolg van het opnieuw laten vaststellen van reële tarieven door een externe partij waartoe we wettelijk verplicht zijn. Daarnaast is het beroep op de Wmo begeleiding de laatste jaren gestegen mede als gevolg van toename van het aantal ouderen. Dit veroorzaakt een stijging van structureel € 300.000 aan kosten wmo begeleiding, te dekken uit de stelposten prijsstijging en volumestijging.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om budget Wmo begeleiding structureel met € 300.000 te verhogen ten laste van stelpost prijsstijging (€ 100.000) en stelpost volumestijging (€ 200.000).		
Cliëntondersteuning	Conform raadsbesluit wordt de subsidie cliëntondersteuning eenmalig met € 87.000 verhoogd vanwege de toenemende vraag van ondersteuning aan inwoners met psychische klachten en mentale kwetsbaarheid. Als gevolg daarvan stijgen de kosten van GGZ maatjesactiviteiten en GGZ cliëntondersteuning. Daarnaast wordt conform raadsbesluit het subsidieplafond mantelzorgondersteuning/ vrijwillige thuiszorg verhoogd met structureel € 15.000 door hogere personeelskosten als gevolg van CAO ontwikkelingen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om het subsidieplafond Wmo cliëntondersteuning eenmalig met € 87.000 te verhogen ten laste van de reserve sociaal domein en het subsidieplafond mantelzorgondersteuning/vrijwillige thuiszorg structureel met €15.000 te verhogen ten laste van de stelpost loon- en prijsontwikkelingen.		
Resultaat Wmo en jeugd	Het resultaat Wmo is € 79.000 positief bijgesteld als gevolg van een hogere eigen bijdrage wmo. Voor jeugd is het met € 962.000 positief bijgesteld van een nadeel van €1.147.000 naar een nadeel van € 185.000. Dit door extra beschikbaar gestelde middelen van het rijk en lagere kosten van on gecontracteerde jeugdaanbieders.		
Toelichting	Voor verdere toelichting resultaat Wmo en jeugd zie de paragraaf sociaal domein.		
Resultaat Jaarrekening 2024 GGD	De GGD heeft een positief jaarrekeningresultaat van € 975.000 over 2024. Het positief resultaat vloeit terug naar de gemeenten. Voor Raalte is dit een eenmalig voordeel van € 55.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om een voordeel van € 55.000 afrekening GGD 2024 te ramen ten gunste van het resultaat.		

Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie

Portefeuillehouder: Wethouders R. Bisschop en A. Kreule

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: De gemeente Raalte wil in 2050 energieneutraal zijn en voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid gaan snel. Om weer aan te sluiten bij de vele ontwikkelingen willen we onze doelen en ambities actualiseren en dit op basis van opgedane ervaringen en nieuwe kennis en inzichten presenteren in een vernieuwd duurzaamheidsbeleid. Daarnaast vervolgen we het uitvoeren van de benodigde stappen om in 2050 energieneutraal te zijn.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We werken toe naar een toekomstbestendig buitengebied en toekomstbestendige bedrijven door in 2030 op deze plekken 100 Gigawattuur (GWh) aan duurzame energie op te wekken.	+	✓
Acties:	1.1 We ronden het proces om te komen tot het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid begin 2025 af en presenteren daarmee de visie op duurzaamheid in Raalte. 1.2 We geven vorm aan de eerste plannen en projecten die bijdragen aan de doelstellingen uit het Overkoepelend Beleidsplan Duurzaamheid. 1.3 Aan de hand van inzicht uit data monitoren we onze route naar de doelstellingen uit het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid. 1.4 We nemen deel aan het regionale proces om de afspraken gemaakt in de Regionale Energie Strategie (RES) verder uit te diepen en vast te stellen in de RES 2.0. Naast het samenwerkingsverband RES houden we onze ogen open voor aanvullende of alternatieve samenwerkingsvormen. 1.5 We gaan verder met de gemaakte regionale afspraken uit de RES 1.0 & 2.0 als richtinggevend kader. 1.6 We werken/denken pro-actief (mee) aan korte en lange termijn oplossingen op het gebied van netcongestie. Samen met de netbeheerder zetten we de eerste stappen in het verzwaren van het elektriciteitsnet. 1.7 We zetten de samenwerking voort met onze lokale energie-initiatieven. Zij ontwikkelen projecten voor duurzame opwek van onderop. We continueren onze inzet op kennisontwikkeling en netwerkopbouw. Ook evalueren we of de ondersteuningssubsidie vanuit de gemeente Raalte voortgezet dient te worden. 1.8 We inventariseren de vraag naar waterstof voor de industrie en onderzoeken de mogelijkheden om aan te sluiten op het toekomstige landelijke waterstofnetwerk.		

	1.9 We onderzoeken de mogelijkheden om in te zetten op mestvergisting en de productie van groen-gas in onze gemeente.		
Toelichting:	De RES-samenwerking is veranderd in de energietafel West-Overijssel waar wordt gewerkt aan de agenda energietransitie. Hier worden meer onderwerpen meegenomen dan alleen grootschalige opwek van energie. Dit zorgt voor een inhoudelijk positieve afwijking van de begroting. Als gemeente willen we gemeentebreed 100 GWh duurzame energie opwekken in 2030.		
Doel:	2. We werken aan een toekomstbestendige gebouwde omgeving, duurzaam wonen in de wijken en dorpen. We stimuleren en faciliteren initiatieven gericht op duurzame mobiliteit, energiebesparing en aardgasvrije woningen en gebouwen.		
Acties:	2.1 We zetten stappen naar een duurzame manier van het verwarmen van gebouwen door groots in te zetten op energiebesparing door isolatie. Advies, kleine en grote energiebesparende maatregelen passen we toe daar waar de meeste winst te behalen is. 2.2 We blijven inzetten op bewustwording over energiebesparing bij alle inwoners, onder andere door het voortzetten van het gemeentelijk energieloket.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We werken aan een gezonde/duurzame, schone leefomgeving waarbij we inzetten op een hoger percentage hergebruik van verschillende (circulaire) afvalstromen. We zetten in op bewustwording in de samenleving, we gaan extra communiceren over nut en noodzaak van het scheiden van de grondstofstromen.		
Acties:	3.1 Circulariteit, waarbij afval de grondstof is voor nieuwe producten, wordt op de kaart gezet in Raalte. Gedacht kan worden aan een circulaire inrichting van de openbare ruimte en het inventariseren van onze eigen afvalstromen. 3.2 We zetten verder in op gerichte communicatie naar inwoners (en bedrijven) over afvalscheiding en hergebruik om zo een structurele verlaging van de hoeveelheid restafval en schonere grondstofstromen te realiseren.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. We werken toe naar een asbestvrije leefomgeving.		
Acties:	4.1 De aanpak voor het saneren van asbestdaken zetten we voort.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Bijdrage zonneparken	De projectontwikkelaar van de zonnenvelden op de Kanaaldijk-Zuid en de Reko-plas is er niet in geslaagd het afgesproken 50% lokaal eigendom over te dragen aan een lokale energiecoöperatie. Dat betekent dat de ontwikkelaar, voor elk jaar dat het lokaal eigendom niet wordt gerealiseerd, een bedrag van ongeveer €110.000 (van € 4.000 per MWp per jaar x +/- 27,5 MWp) aan de gemeente Raalte moet betalen. Deze middelen worden ingezet voor initiatieven die bijdragen aan lokale gebiedsopgaven en duurzaamheidsambities binnen de gemeente Raalte, conform de richtlijnen zonneparken van de gemeente Raalte.	
Toelichting	Voorgesteld wordt € 110.000 bijdrage van de projectontwikkelaar op te nemen met daar tegenover een uitgaaf van € 110.000 voor bijdragen aan initiatieven die bijdragen aan lokale gebiedsopgaven en duurzaamheidsambities.	

Programma 6: Economie

Portefeuillehouder: Wethouder B. Breunissen

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Wij werken aan een duurzame concurrerende economie die een goede uitgangspositie kan behouden en versterken. We gaan aan de slag met de uitvoering van de economische agenda. Ook in 2024 zetten we ons in om de lokale Human Capital Agenda (HCA) uit te voeren. Samen met de projectgroep centrumvisie Heino gaan we verder met de aanpak van de centrumvisie Heino. Om de vraag in de toekomst te kunnen blijven bedienen verkennen we de mogelijkheden van nieuwe bedrijventerreinen. De gemeente Raalte actief betrokken zijn bij de regio Zwolle en de verbindingen leggen bij de voor ons kansrijke programma's/projecten.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.		
Acties:	1.1 We blijven in gesprek met onze ondernemers om te kijken hoe we onze dienstverlening verder kunnen verbeteren. 1.2 In 2025 gaan we door met het startersloket. ZP-Raalte voert het startersloket mede namens ons uit. 1.3 We blijven inzetten op de accountmanagers Economische Zaken als eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en ondernemersverenigingen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We zetten in op een voldoende en kwalitatief aantrekkelijk aanbod van bedrijfskavels en bedrijventerreinen.		
Acties:	2.1 Op de uitgifte van bedrijfskavels plegen wij een actieve inzet. Dit doen wij door nauw contact te hebben met het bedrijfsleven. 2.2 Samen met ondernemers gaan we aan de slag met het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen.		
Toelichting:	De economie van de gemeente Raalte is de afgelopen jaren sterk gegroeid. We hebben ons actief ingezet voor de uitgifte hiervan. Daardoor is er nu nog maar een beperkt aanbod beschikbaar – slechts 1% van de kavels is nog vrij. Om ook in de toekomst aan deze vraag te kunnen voldoen, hebben we onderzocht hoeveel extra bedrijventerrein nodig is. Hieruit blijkt dat er tot 2040 behoefte is aan 15 tot 30 hectare netto uitgeefbaar terrein. Het is daarom dringend nodig om nieuwe werklocaties te verkennen.		

Doel:	3. We gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle ons biedt.		
Acties:	3.1 Wij blijven ons zowel bestuurlijk als ambtelijk actief inzetten binnen de Regio Zwolle (onder andere economie en combi arbeidsmarkt-economie). Daarnaast koppelen wij initiatieven vanuit de Regio Zwolle aan ons lokale bedrijfsleven. 3.2 In het programma Karakteristieke Stationsomgevingen werkt de gemeente Raalte met ander gemeenten samen aan de ontwikkeling van de stationsgebieden en directe omgeving (NOVEX-programma).		
Toelichting:	We werken met 6 gemeenten samen in het programma stationsomgevingen en in het najaar van 2024 is het parapluplan samen met het Rijk en de provincie vastgesteld. Toen is afgesproken om met een maatregelenboek voor de stationsgebieden te komen. Daarnaast is een actieve lobby opgezet. Dit betekent dat er nog extra middelen nodig zijn, om dit jaar tot een maatregelenboek te komen om inzichtelijk te maken welke investeringen er nodig zijn in het stationsgebied Raalte. Dit vraagt om extra voorinvesteringen om tot onder andere een maatregelenboek en effectieve lobby te komen. Wij proberen dit binnen de begroting op te lossen. Mocht dit niet lukken, dan komen we bij de jaarrekening hierop terug.		
Doel:	4. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.		
Acties:	4.1 Met projectgroep Heino geven we invulling aan de aanpak van CentrumVisie Heino. 4.2 We blijven de ontwikkelingen ruimtelijk kwaliteitsplan fase 2 voor het centrum van Raalte volgen en stimuleren. De eerste fase van het ruimtelijk kwaliteitsplan voor het centrum van Raalte is uitgevoerd. Een enorme beeldkwaliteit impuls op de Grote Markt en de Plas is bij ondernemers en inwoners goed ontvangen. Insteek is om aan de slag te gaan met fase 2 van het ruimtelijk kwaliteitsplan. Dit betekent de aanpak van de entrees, de stegen en het winkel-achtje van het centrum van Raalte.		
Toelichting:	In aanvulling op het in 2024 beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor het opstellen van een schetsontwerp van fase 2 centrumplan (€ 65.000) is in 2025 een extra krediet nodig van € 75.000. Dit is nodig voor de nadere uitwerking van het schetsontwerp tot een definitief ontwerp. Voorgesteld wordt aanvullend € 75.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereiding van 2e fase centrumplan.		

Doel:	5. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.		
Acties:	5.1 'Salland' blijft het te vermarkten toeristische merk. Salland Marketing is daarbij onze partner. 5.2 Wij zetten in op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk. Het huidige kwaliteitsniveau van deze basisvoorziening is hierbij onze maatstaf. 5.3 Wij benutten de toeristische en recreatieve kansen met betrekking tot het Overijssel kanaal. Het plan wat er ligt wordt verder uitgewerkt in 2025. Dit wordt gedaan in samenwerking met ondernemers en de waterschap Drents Overijsselse Delta.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. We zetten in op goede ondersteuning van evenementenorganisaties.		
Acties:	6.1 In 2025 voeren we de evenementenvisie uit.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	7. Samen met het bedrijfsleven blijven we inzetten op het merk Raalte geeft Ruimte.		
Acties:	7.1 Ter stimulering van voorspoedige economische ontwikkelingen gaan wij het merk Raalte geeft Ruimte verder promoten over de verschillende sectoren en voeren de initiatieven uit. Deze initiatieven vergroten het draagvlak van het bedrijfsleven, onderwijs en de gemeente.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	8. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.		
Acties:	8.1 In 2025 gaan we verder met het uitvoeren van de economische agenda 2020 - 2025. Daarnaast gaan wij in 2025 aan de slag met het actualiseren van de agenda.		
Toelichting:	N.v.t.		

Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders B. Breunissen en G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed, omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij. Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente, daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige, betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen ons subsidiebeleid zodanig vormgeven, dat we meer aan kunnen sluiten bij ideeën uit de samenleving.

We inspireren inwoners om (nog) gezonder te leven, omdat fitte inwoners met een gezonde leefstijl en die zich fysiek, mentaal en sociaal vitaal voelen, beter kunnen meedoen in de maatschappij.

Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod wat onze gemeente aantrekkelijk maakt. Hierbij richten wij ons ook op de kracht en kwaliteiten van het lokale aanbod.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Vanuit de visie van Positieve Gezondheid zien wij voldoende Sporten en bewegen als 'must' voor een gezonde leefstijl. Het levert een goede bijdrage aan het fysiek, mentaal en sociaal welbevinden van onze inwoners. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering op zijn eigen niveau kan bewegen en sporten. Inclusief aandacht voor sporttalentontwikkeling en topsporters.		
Acties:	1.1 Sport en bewegen worden ondersteund met verschillend beleid. Op basis van onderzoeken bij private sporthalstichtingen, sportverenigingen en het Sport- en beweeg beleidsoverzicht van 2024, maken we keuzes over hoe we sport en bewegen blijven ondersteunen. Deze keuzes kunnen leiden tot aanpassingen in beleidsdocumenten. In 2025 leggen we deze keuzes vast in een beleidsnota over sport en bewegen. Omdat we ons als (top)sportgemeente willen profileren, kijken we ook hoe we sporttalent en topsporters het beste kunnen ondersteunen. 1.2 De buurtsportcoaches worden in 2025 op profielen ingezet en gefinancierd op basis van speerpunten in het Uitvoeringsplan 2025 van het Sportakkoord en de keuzes voor doelgroepen en gezondheidsthema's in het integrale plan van aanpak GALA/Brede SPUK. Het ondersteunen van het kernteam bij het onderhouden van een digitaal sport- en preventieplatformen het ondersteunen van sportverenigingen om te voldoen aan de vier basiseisen van Sociale Veiligheid zijn daarbij verplichte onderdelen.		

1.3 Het Sportbedrijf ontvangt voor het uitvoeren van de twee maatschappelijke hoofdopdrachten, een kostendekkende aanvullende exploitatiebijdrage, zodat het Sportbedrijf met een sluitende begroting de maatschappelijke taken kan uitvoeren. De twee maatschappelijke hoofdopdrachten zijn:

- a. Beheer en verhuur van de gemeentelijke accommodaties met de overeengekomen bezettingsgraad door onderwijs en sportverenigingen.
- b. Het organiseren van sport- en beweegstimuleringsactiviteiten met een extra scope op kwetsbare inwoners die extra inspanning vragen om hen voldoende te laten sporten en bewegen.

We maken per hoofdopdracht, concrete prestatieafspraken met het Sportbedrijf. Deze stellen we bij op basis van monitoring van de gemaakte (prestatie)afspraken en, beoogde (beleids)effecten/uitkomsten. Dit is een continu (gezamenlijk) proces met het Sportbedrijf.

1.4 We zorgen ervoor dat scholen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties in voldoende mate, naar behoefte, gebruik kunnen maken van de sportaccommodaties en -velden.

1.5 Sportverenigingen en -stichtingen, die willen verduurzamen ondersteunen we met (verwijs)informatie. Daarnaast kunnen ze een gunstige, laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties bij ons aanvragen zolang ons fonds bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn) daarvoor toereikend is.

Toelichting:

De (prijs)stijging van de cao-lonen en schoonmaakdiensten is voor het Sportbedrijf € 64.768 hoger dan de indexering volgens onze begrotingsrichtlijnen van de exploitatiebijdrage (4,5% versus 2,5%). Dit is het zogeheten 'indexeringsgat'. In 2020 heeft de raad besloten dat de indexering van de exploitatiebijdrage wordt bepaald op basis van de werkelijke indexontwikkelingen van de kosten (loon-, huur- en overige kosten) en van de baten (maatschappelijke en markttarieven). Wanneer daardoor de begrote indexering moet worden verhoogd, wordt dit bij de zomernota gedaan en gedekt via de stelpost loon- en prijsstijging.

Doel:	2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting in nauw overleg met onze partners.		
Acties:	2.1 Op basis van het in december 2021 vastgestelde Integrale Huisvestingsplan (IHP) werken wij samen met schoolbesturen en aanverwante partijen aan de uitwerking van zes projecten die voorzien zijn in de eerste en tweede fase (2022-2029) van het IHP in concrete projectplannen. Het doel is om door middel van (ver)bouw een veilige, plezierige en toekomstbestendige leeromgeving te creëren. Elk projectplan vormt de basis voor het beschikbaar stellen van de exact benodigde investeringsbudgetten.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We zetten in op het minimaal handhaven van het huidige voorzieningenniveau en het bevorderen van een sterk, veelzijdig, voor iedereen toegankelijk cultuuraanbod, waarbij de cultuurverenigingen en de makers worden ondersteund en gefaciliteerd. Ook zetten we de sector meer voor het voetlicht en zorgen we voor ons erfgoed en beeldende kunst.		
Acties:	3.1 De uitvoering van het uitvoeringsprogramma van het in 2024 vastgestelde nieuwe cultuurbeleidsplan 2024 Cultuur versterkt, wordt ter hand genomen. 3.2 We ondersteunen werkgroepen die een plan voor herbestemming van een kerkgebouw, dat aan de eredienst is of in de nabije toekomst wordt onttrokken, ontwikkelen. 3.3 Met het HOFtheater gaan we het aantal theater- en filmprogramma's en evenementen vaststellen, afgezet tegen de financiële mogelijkheden. Dit is met het oog op de gestegen inkoop- en personeelskosten (door krapte op de arbeidsmarkt en de noodzakelijke inzet van geschoolde technici). 3.4 Samen met de Bibliotheek Salland wordt gekeken waaruit de benodigde investering voor het verduurzamen en toekomstgericht herinrichten van de bibliotheek in Heino gedekt kan worden. 3.5 De Maalderij in Heino behouden voor de cultuursector. 3.6 We blijven deelnemen aan de proeftuin van de cultuurregio Zwolle, VAKTOR. 3.7 Op een of twee markante plekken in de gemeente gaan we een kunstwerk realiseren. 3.8 Om creativiteit bij grote maatschappelijke opgaven, zoals de groeiopgave van de gemeente, te kunnen inbrengen voor nieuwe inzichten en oplossingsrichtingen, ontbreekt intern capaciteit. We gaan na hoe de noodzakelijke inbreng toch geregeld kan worden.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	4. We komen met voorstellen voor het verbeteren van de huidige subsidieregeling 'sociaal beleid' en werken aan een uniforme werkwijze in het subsidieproces.		
Acties:	4.1 Het project herijking subsidieregeling 'sociaal beleid' is opgepakt en loopt door in 2025.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Integraal HuisvestingsPlan	Het integraal huisvestingsplan onderwijs dient geactualiseerd te worden. Het huidige plan dateert uit 2021 en is toe aan herijking. Beoogd wordt een actueel kompas te formuleren voor onderwijshuisvesting op de korte en middellange termijn.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 30.000 beschikbaar te stellen voor de actualisatie van het huisvestingsplan onderwijs en de middelen te onttrekken uit de reserve onderhoud onderwijsgebouwen.		
Onderhoud Hoftheater	Vanwege een lekkage en onvoltooide dakwerkzaamheden moeten er dit jaar herstelwerkzaamheden aan het dak van het Hoftheater plaatsvinden om toekomstige lekkages te voorkomen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 35.000 toe te voegen aan het budget onderhoud Hoftheater ten laste van de reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen.		
Subsidie Hoftheater	De beschikte budgetsubsidie 2025 (€ 461.558), berekend met de door de gemeente gehanteerde regels, valt hoger uit dan in de begroting is opgenomen. Daarnaast worden de salarissen per 1 juli 2025 verhoogd met 3%. Dit compenseren we (dit jaar nog; extra benodigd bedrag daarvoor is € 6.375). In de begroting is € 429.448 opgenomen. Daarmee is een extra bedrag van € 38.485 nodig.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het subsidieplafond en de budgetsubsidie 2025 voor het Hoftheater te verhogen met € 38.485 en dit te dekken uit de stelpost loon- en prijsontwikkelingen.		

Rohdahal	Sinds 2015 staat een (te activeren) bedrag van € 100.000 in de gemeentebegroting voor sloop van de ROHDA-hal als onderdeel van het project Nieuw Tijenraan. Reden hiervoor was dat de hal geen concurrerende positie mag innemen ten opzichte van het nieuwe sportcomplex Tijenraan. ROHDA Raalte is sinds 2015 bezig met renovatieplannen voor haar clubhuis en kleedkamers. Deze plannen hebben de afgelopen jaren de nodige wijzigingen ondergaan. Duidelijk werd dat (gedeeltelijke) sloop van de ROHDA-hal niet mogelijk/haalbaar is vanwege de technische installaties in deze hal ten behoeve van de kantine. In 2023 is samen met ROHDA geconcludeerd, dat sloop van de ROHDA-hal geen doel op zich is (onder voorwaarde: geen concurrerende positie). ROHDA gaat in 2025 renoveren: kleedkamers 1-8, daken, entree, bestuurskamer en deel van de kantine. Toegezegd is aan Rohda om het sloopbedrag van € 100.000 om te zetten in een eenmalige bijdrage voor deze renovatie.	
Toelichting	Voorgesteld wordt ROHDA een eenmalige bijdrage te verstrekken van € 100.000 t.l.v. de reserve Tijenraan. Daarmee kan het reeds in de begroting opgenomen te activeren bedrag van € 100.000 komen te vervallen. Dit laatste te verwerken bij het effect van vervallen investeringskredieten in hoofdstuk 4.	

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: 'Het blijven van een veilige gemeente Raalte' was het hoofddoel van de nieuwe Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) 2023-2026. We zetten opnieuw in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. Er zijn drie speerpunten benoemd: ondermijnende criminaliteit, zorg & veiligheid en digitale veiligheid. Daarnaast blijven we inzetten op reguliere werkzaamheden en lopende thema's. De inzet op deze speerpunten kan worden beïnvloed, doordat (acute) inzet nodig is door onvoorziene omstandigheden op het gebied van openbare orde en veiligheid, maatschappelijke onrust en crisis.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Verbeteren van de weerbaarheid en verbondenheid in de samenleving, zodat we het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau houden.		
Acties:	1.1 We voeren het vastgestelde Uitvoeringsplan Veiligheid 2025-2026 uit. Hierin zijn ook de prioriteiten opgenomen die we samen met onze Veiligheidspartners (politie, veiligheidsregio en openbaar ministerie) hebben vastgesteld. 1.2 We voeren een communicatiecampagne uit, gericht op het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijnende criminaliteit in de samenleving, bij het bestuur en de ambtelijke organisatie. 1.3 Het proces om te komen tot her certificering van drie jaar van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) bedrijventerrein en winkelgebied in Raalte wordt afgerond. 1.4 Het project Buurtbemiddeling wordt samen met politie en de woningbouwvereniging voortgezet.		
Toelichting:	In de Kamerbrief van 6 december 2024 roept het ministerie van Justitie & Veiligheid en Defensie op om de weerbaarheid van de Nederlandse samenleving te vergroten, vanwege verschillende ontwikkelingen waaronder de toegenomen oorlogsdreiging en gevolgen van klimaatverandering. Samen met de Veiligheidsregio zijn we dit jaar met voorrang gestart met de planvorming 'maatschappelijke weerbaarheid'. Dit kan gevolgen hebben voor de uitvoering van een aantal voorgenomen acties die mogelijk aangepast of uitgesteld worden.		

Doel:	2. Het stimuleren van een positief maatschappelijk effect door het verder verstevigen van de samenwerking tussen de ketens zorg en veiligheid. Met inzet op een betere kwaliteit van leven voor de kwetsbare inwoner, ontstaan minder veiligheidsproblemen en risico's.		
Acties:	2.1 We denken vanuit veiligheid mee en zijn betrokken bij de opgave 'toekomstbestendige en leefbare dorpen en wijken'. 2.2 Er wordt samen met het sociaal domein een verkenning uitgevoerd naar mogelijke vormen van ondermijning in de keten zorg- en veiligheid. 2.3 Vanuit het Programma Veilig Leven werken we samen met de Veiligheidsregio IJsselland aan het uitvoeren van initiatieven met als doel de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. De gemeente Raalte zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor ondermijnende criminaliteit, waarbij we inzetten op het tegengaan van oneerlijke concurrentie door malafide bedrijvigheid en streven naar een gezond woon- en ondernemersklimaat.		
Acties:	3.1 In het ondermijningsoverleg en via het informatieknooppunt ondermijnende criminaliteit (IOC) pakken we, samen met onze veiligheidspartners, signalen op om te komen tot een integrale aanpak op criminele personen en/ of netwerken en bepalen we op welke specifieke thema's we gaan inzetten. 3.2 We zetten met de lokale werkgroep het project Veilig Buitengebied voort en organiseren hiermee korte lijnen tussen verschillende organisaties die werkzaam zijn in het buitengebied. We voeren de communicatiecampagne, genoemd onder 1.2 uit. 3.3 We zorgen ervoor dat het instrumentarium om barrières op te kunnen werpen tegen ondermijnende criminaliteit op orde is. We zetten consequent de bestuurlijke bevoegdheden in op het gebied van de Opiumwet, de Wet Bibob en de APV.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. Het bevorderen van de digitale veiligheid van de gemeente Raalte als geheel met specifieke aandacht voor het versterken van de digitale weerbaarheid met behulp van reeds ontworpen/te ontwerpen instrumenten en middelen die aansluiten bij de verschillende doelgroepen.		
Acties:	4.1 We nemen deel aan de activiteiten vanuit het regionale plan van aanpak digitale veiligheid.		

4.2 Het regionale risicoprofiel is uitgebreid met onder andere 'digitale ontwrichting', waarmee de komende jaren via de strategische beleidsagenda ook aandacht is voor dit risico. Er vindt onder andere een Regionaal Beleidsteam (RBT) oefening cyber plaats.

Toelichting: N.v.t.

Doel: 5. We zetten in op de naleving van de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente.

Acties: 5.1 De boa's worden op basis van het Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) uitvoeringsbeleid, ingezet op verschillende aandachtsgebieden. De inzet is daarbij hoofdzakelijk risico gestuurd. In het kader van het KVO surveilleren de boa's in het winkelgebied.
5.2 We gaan verder met de thematische aanpak op een aantal gebieden: jeugdtoezicht, toezicht leefbaarheid openbare ruimte, Alcoholwet & exploitatievergunningen en toezicht op basis van meldingen. Via het VTH-Uitvoeringsprogramma worden de beschikbare uren verdeeld over de aandachtsgebieden.

Toelichting: N.v.t.

Doel: 6. Als gemeentelijke organisatie en als inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.

Acties: 6.1 Om goed voorbereid te zijn op rampen en crises, organiseren we in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen. Daarnaast onderzoeken we hoe ingezet kan worden op het voorkomen van, maar ook de aanpak van ontstane maatschappelijke onrust.
6.2 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's, genoemd in de Beleidsagenda 2023-2026 van de Veiligheidsregio IJsselland. We zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan.

Toelichting: N.v.t.

Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: De gemeente wordt steeds meer als gewaardeerd partner gezien en inwoners waarderen de gemeentelijke dienstverlening. We zorgen dat onze dienstverlening voor iedereen toegankelijk is. Raalte zet zich in om in goed contact met haar inwoners te zijn en blijven. Met participatie als middel om tot beter beleid of een gedragen initiatief te komen en met verbinding als middel om continu het gesprek te voeren. We vinden het belangrijk dat iedereen gehoord wordt. Daarom zetten we in dit programma in op de versterking van het contact met de samenleving en het verbeteren van onze dienstverlening.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij streven naar inclusieve dienstverlening en staan daarbij in nauwe verbinding met de samenleving.		
Acties:	1.1 We blijven actief doorgaan met luisteren naar de vraag achter de vraag, denken mee in hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven blijven we naast inwoners en initiatiefnemers staan. 1.2 De verbinders hebben een belangrijke rol in het contact met de samenleving. De verbinders gaan actief naar de dorpen en initiatiefnemers toe. Ze staan midden in de samenleving, ze weten wat er leeft en zijn benaderbaar. 1.3 We zetten in op het blijven vernieuwen van participatie, zodat we in goed contact zijn met inwoners. Ook werken we dit uit tot een participatieverordening.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. Onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties blijven onze dienstverlening waarderen, zoals ze dat nu ook doen.		
Acties:	2.1 De manier waarop collega's door hun houding en gedrag (de menselijke maat) omgaan met vragen en verzoeken maakt het verschil voor onze inwoners. Vanuit onze kernwaarden, persoonlijk contact en een verbindende houding denken we mee met onze inwoners. Zo doen we dat in Raalte! 2.2 In de komende jaren zetten we in op een omnichannel kanaalstrategie, waarmee we het mogelijk maken dat, ongeacht het kanaal de inwoner kiest, we in staat zijn om te kunnen schakelen tussen de verschillende kanalen en zo onze inwoners zo goed mogelijk te helpen. 2.3 Met de doorontwikkeling van digitaal zaakgericht werken kunnen we als gemeente transparant zijn over de levering van onze producten en diensten en dat inwoners zelf inzicht hebben in de status van een aanvraag.		

In 2025 ronden we daarvoor de voorbereidingen op een MijnRaalte-omgeving (het digitale persoonlijke portaal) af.
2.4 Om te weten hoe onze dienstverlening wordt gewaardeerd, meten en monitoren we deze. In 2025 doen we dit onder andere door het 2-jaarlijkse onderzoek 'Waar staat je Gemeente'.

Toelichting: N.v.t.

Doel: 3. Raad en college willen, in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd, het vertrouwen van inwoners vergroten. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming, hebben oog voor de jonge generatie en staan open voor initiatieven vanuit de samenleving.

Acties:
3.1 We blijven samenwerken met het onderwijs om actief burgerschap te stimuleren en docenten te enthousiasmeren voor het jaarlijkse scholierendebat en debat in de klas.
3.2 We geven uitvoering aan het Manifest 'Samenspel van Raalte' waarin de raad en het college afspraken hebben gemaakt over de onderlinge samenwerking, de informatievoorziening en de manier waarop verantwoording plaatsvindt. Hierbij is specifiek aandacht voor het werken met scenario's in raadsvoorstellen, het schrijven van heldere bestuurlijke stukken en de respectvolle onderlinge samenwerking tussen raad, college en organisatie.
3.3 We geven uitvoering aan de Strategische Raadsagenda, specifiek aan het onderdeel 'Eenvoudig Geregeld' waarbij ambtelijke organisatie en samenleving samenwerken aan het vereenvoudigen van procedures en verminderen van regeldruk. Door te bekijken wat makkelijker kan, proberen we onze dienstverlening richting inwoners te verbeteren en de interne werkdruk te verminderen.
3.4 We hebben oog voor de jongere generaties en benutten hun frisse blik om verrast te worden met nieuwe inzichten op lokale vraagstukken.

Toelichting: N.v.t.

Overige aspecten

Verkiezingen Het kabinet is gevallen en er worden nieuwe verkiezingen georganiseerd in het najaar. Hier hadden we geen rekening mee gehouden.

Toelichting Voorgesteld wordt om € 130.000 te ramen voor het organiseren van de 2e kamer verkiezingen.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

3.3.1 Treasury

Renteresultaat 2025

Er is een positief renteresultaat behaald, mede als gevolg van de verkoop van gronden en het tijdelijk uitblijven van geplande investeringen. De opbrengsten uit grondverkoop en uitgestelde investeringen zijn uitgezet bij de rijksschatkist, voordat deze middelen zijn aangewend voor investeringsdoeleinden. Hierdoor is sprake van een tijdelijk rentevoordeel.

Conform de wettelijke verplichting zijn de overtollige liquide middelen ondergebracht bij de rijksschatkist. Over deze tegoeden is rente ontvangen, afhankelijk van de geldende rentepercentages en de looptijd van de gestalde middelen. Bij het opstellen van de begroting 2025 is al rekening gehouden met een inkomst hiervoor van € 500.000. Naar verwachting is het dit jaar niet noodzakelijk om externe financiering aan te trekken en is een aanspraak op de stelpost rente schommelingen (€ 350.000) niet noodzakelijk. Hierdoor ontstaat er een renteresultaat van € 450.000.

Voorgesteld wordt € 450.000 rentevoordeel ten gunste te brengen van het zomernotaresultaat.

3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

In het onderstaande overzicht zijn de gevolgen van de meicirculaire 2025 ten opzichte van de meicirculaire 2024 voor het begrotingsjaar 2025 in beeld gebracht. Na aftrek van de stelposten is er een positieve bijstelling van € 0,66 miljoen. Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een compensatie van de loon-en prijsontwikkeling in 2025 door bijstelling inflatie BBP die ook voor de kostenkant gevolgen heeft. In de raadinformatienotitie van de meicirculaire 2025 bent u verder geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2025 voor de periode 2025-2029. Na aftrek van de stelposten is het resultaat in 2026 +€ 0,40 miljoen, in 2027, +€ 0,69 miljoen, in 2028 +€ 0,48 miljoen en in 2029 +€ 1,01 miljoen.

De mutaties met betrekking tot de algemene uitkering voor de periode 2025-2029 zijn verwerkt in het financiële overzicht van deze zomernota (bijlage 1).

Algemene uitkering (exclusief Integratie-uitkering sociaal domein)

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	S/E	Bedrag
Resultaat uitkeringsjaar 2025		
Raming begroting 2025-2028 (o.b.v. meicirculaire 2024)	S	73.604.000
Raming zomernota 2025 (o.b.v. meicirculaire 2025)	S	75.698.000
Brutoresultaat		-2.094.000
Op te nemen (te reserveren) stelposten 2025		
Rijkscompensatie tekort jeugd (50%)	S	809.000
Uitvoeringskosten omgevingswet	E	241.000
Openbare bibliotheken	E	113.000
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv)	E	112.000
Impulsbudget sociale infrastructuur	E	53.000
Alleenverdienersproblematiek	E	37.000
Overige posten	S/E	74.000
Totaal op te nemen stelposten		1.439.000
Totaalresultaat meicirculaire 2025		-655.000

Toelichting op te nemen stelposten als gevolg van taakmutaties

Rijkscompensatie tekort jeugd

Er is voor het jaar 2024 een landelijk tekort op het budget van de jeugdzorg van € 828 miljoen vastgesteld, waarvan de helft voor rekening komt van het rijk en de helft voor gemeenten. Vanaf 2025 ontvangt Raalte structureel € 0,8 miljoen ter compensatie van deze tekorten.

Uitvoeringskosten omgevingswet

Er is voor 2025 eenmalig € 241.000 beschikbaar gesteld voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet.

Openbare bibliotheken

Er is voor 2025 en 2026 € 113.000 beschikbaar gesteld ter voorbereiding op de wettelijke zorgplicht ten aanzien van de openbare bibliotheek.

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv)

Er is voor 2025 € 112.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties

Impulsbudget sociale infrastructuur

Er is voor de periode 2025-2034 een impuls budget beschikbaar gesteld voor de versterking van infrastructuur van het sociaal werkbedrijf. Voor Raalte € 53.000 in 2025 en € 48.000 vanaf 2026.

Alleenverdienersproblematiek

Er is in 2025 € 37.000 beschikbaar gesteld om hulp te kunnen bieden via individuele bijzondere bijstand aan huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek.

Integratie uitkering Sociaal domein

De Integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit:

- Integratie-uitkering participatie (Sociaal Werkvoorziening en beschut werk)

In onderstaande tabel is de ontwikkeling in 2025 van de integratie-uitkering sociaal domein weergegeven. De integratie-uitkering participatie is met afgerond € 200.000 positief bijgesteld als gevolg van toekenning van loon-en bijstelling 2025 en het afschaffen van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening.

Integratie-uitkering sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2025 (na meicirculaire 2024)	Saldo
Integratie-uitkering participatie	4.385.742	4.585.488	-199.746
Resultaat	4.385.742	4.585.488	-199.746

3.3.3 Overige baten en lasten

Meer dividend dan begroot

In 2025 wordt naar verwachting € 60.000 meer dividend ontvangen dan begroot. Het verschil betreft een hogere dividendumkering van de BNG en Enexis.

Voorgesteld wordt eenmalig € 60.000 extra dividend te ramen.
--

Kleine en administratieve wijzigingen in budgetten

Bij de zomernota 2025 zijn nog enkele budgetten met een gering bedrag aangepast aan de werkelijk te verwachten baten en/of lasten. Daarnaast zijn administratieve wijzigingen verwerkt.

Voorgesteld wordt deze wijzigingen, per saldo een structureel voordeel van € 1.776 in 2025 aflopend naar € 938 in 2029 en een incidenteel nadeel in 2025 van € 105.781.

Hoofdstuk 4: Investeringskredieten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de stand van zaken betreffende investeringskredieten weergegeven, gesplitst in investeringsbudgetten, welke geactiveerd worden op de balans, en eenmalige investeringen met eenmalige dekking. Daarnaast worden effecten van het doorschuiven, vervallen of nieuw te ramen bij deze zomernota weergegeven.

4.2 Investeringsbudgetten

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van de investeringsbudgetten bij de zomernota 2025. Het gaat hierbij om de investeringsbudgetten welke we activeren op de balans.

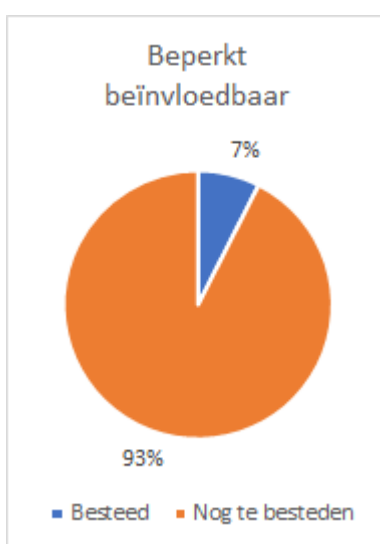
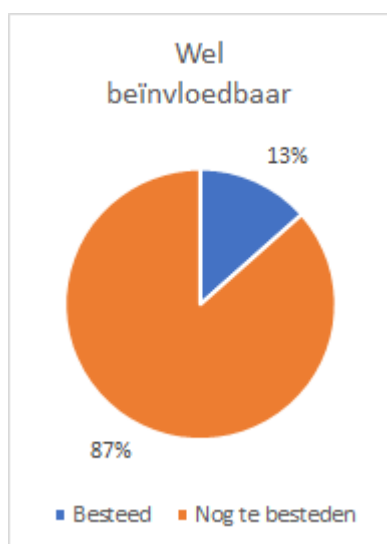
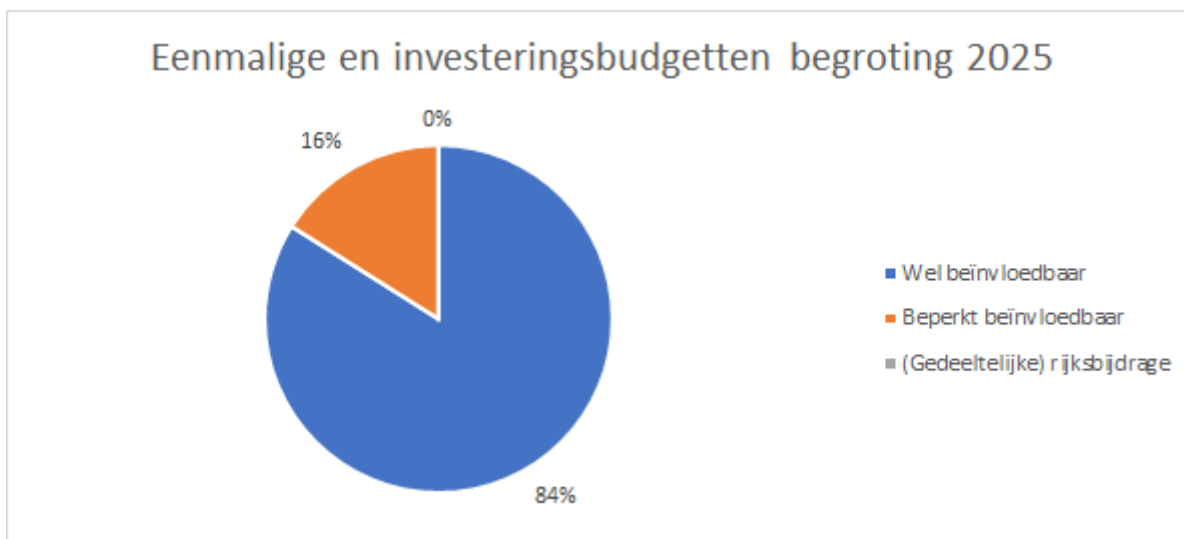
Planning van investeringskredieten (lasten)

Bedragen in €	S=structureel E=eenmalig						- is voordeel
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	
Totaal investeringsbudgetten	22.836.382	8.297.500	7.025.705	6.237.135	803	44.397.525	
Werkelijk uitgegeven medio 2025	2.853.079	0	0	0	0	2.853.079	
Nog beschikbaar juni 2025	19.983.303	8.297.500	7.025.705	6.237.135	803	41.544.446	
Beïnvloedbaar	16.589.347	8.354.612	7.025.705	6.237.135	803	38.207.602	
Beperkt beïnvloedbaar	3.393.956	-57.112	0	0	0	3.336.844	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0	0	
Bijstelling planning bij zomernota 2025	-11.114.754	4.516.303	-500.577	-2.666.350	0	-9.765.378	
Beïnvloedbaar	-8.569.134	1.970.683	-500.577	-2.666.350	0	-9.765.378	
Beperkt beïnvloedbaar	-2.545.620	2.545.620	0	0		0	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage						0	
Nieuwe kredieten zomernota	1.616.304	0	0	0	0	1.616.304	
Beïnvloedbaar	1.616.304	0	0	0	0	1.616.304	
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0	0	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0	0	
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota 2025	10.484.853	12.813.803	6.525.128	3.570.785	803	33.395.372	
Beïnvloedbaar	9.636.517	10.325.295	6.525.128	3.570.785	803	30.058.528	
Beperkt beïnvloedbaar	848.336	2.488.508	0	0	0	3.336.844	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0	0	

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 13-06-2025

De gegevens in bovenstaande tabel worden hierna weergegeven in grafieken.

4.3 Eenmalige investeringsbudgetten

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van de eenmalige investeringsbudgetten bij de zomernota 2025.

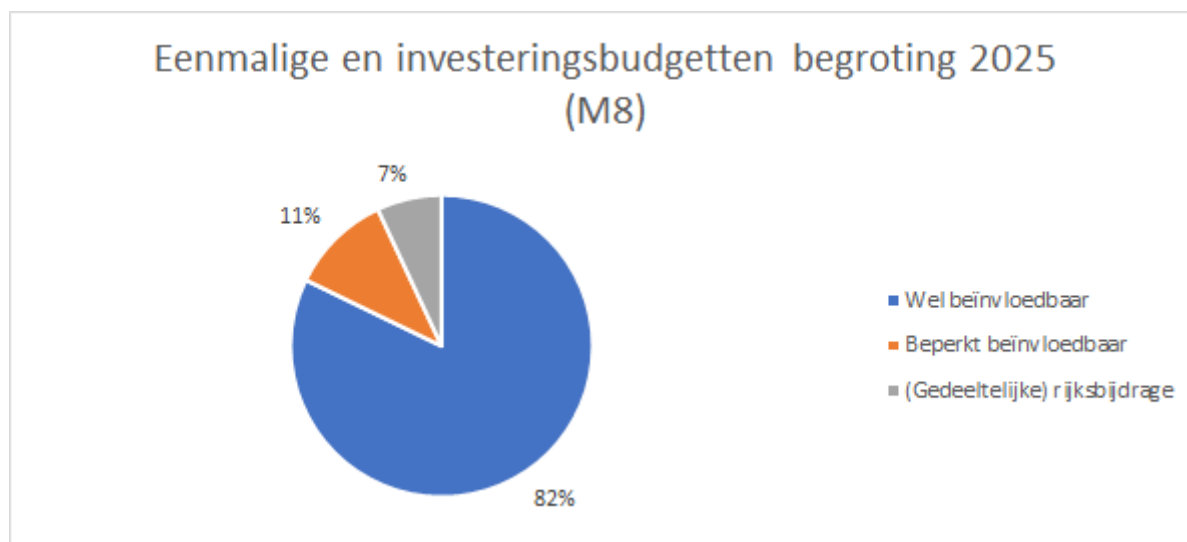
Planning van eenmalige investeringskredieten (lasten)

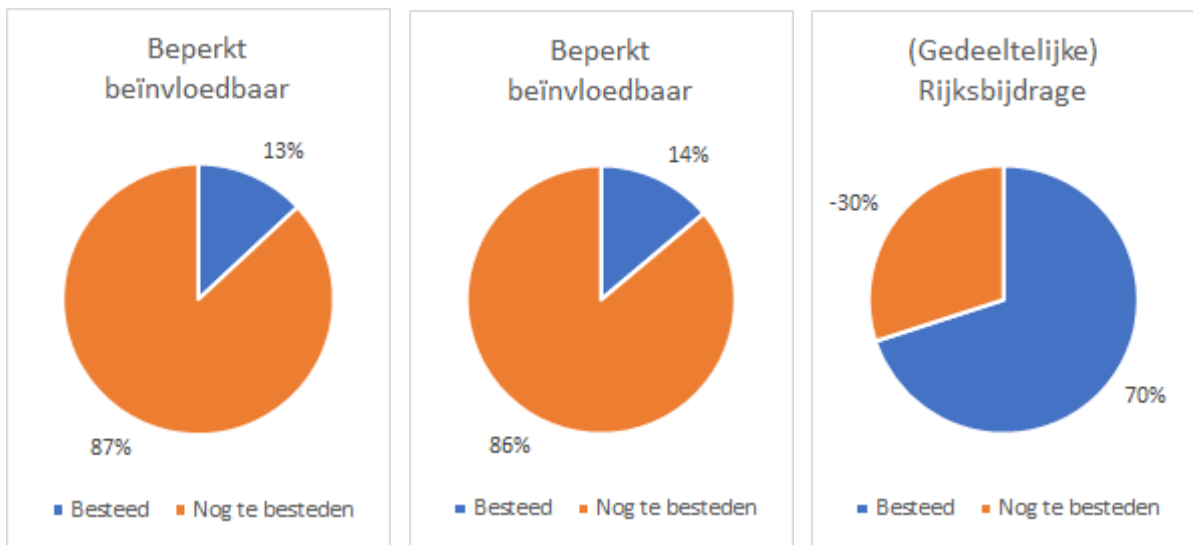
Bedragen in €	S=structureel E=eenmalig					- is voordeel
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Totaal investeringsbudgetten	12.765.001	3.562.182	1.433.391	436.583	0	18.197.157
Werkelijk uitgegeven medio 2025	3.118.413	0	0	0	0	3.118.413
Nog beschikbaar juni 2025	9.646.588	3.562.182	1.433.391	436.583	0	15.078.744
Beïnvloedbaar	9.121.771	2.794.901	1.051.641	296.583	0	13.264.896
Beperkt beïnvloedbaar	1.190.754	439.967	113.750	140.000	0	1.884.471
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	-665.937	327.314	268.000	0	0	-70.623
Bijstelling planning bij zomernota 2025	-630.021	-25.532	-15.375	0	0	-670.928
Beïnvloedbaar	-245.750	-25.532	-15.375	0		-286.657
Beperkt beïnvloedbaar	-384.271	0	0	0		-384.271
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage						0
Nieuwe kredieten zomernota	3.211.196	110.000	0	0	0	3.321.196
Beïnvloedbaar	-828.304	110.000	0	0	0	-718.304
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0	0
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	4.039.500	0	0	0	0	4.039.500
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota 2025	12.227.763	3.646.650	1.418.016	436.583	0	17.729.012
Beïnvloedbaar	8.047.717	2.879.369	1.036.266	296.583	0	12.259.935
Beperkt beïnvloedbaar	806.483	439.967	113.750	140.000	0	1.500.200
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	3.373.563	327.314	268.000	0	0	3.968.877

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 13-06-2025

De gegevens in bovenstaande tabel worden hieronder weergegeven in grafieken.

4.4 Exploitatievoordeel mutaties kredieten

Bij de tussentijdse rapportage worden alle kredieten beoordeeld en wordt ook nagegaan of de realisatie (van de uitgaven) volgens de planning verlopen. Daarnaast is voorgesteld om diverse investeringsbudgetten terug te ramen, omdat er nog geen volledig plan van aanpak en capaciteitsplanning onder lag, met het oog op reëel begroten. In totaliteit gaat het om een vervallen investeringsbedrag van € 10,4 miljoen in 2025 t/m 2028. Om de projectopdrachten uit te werken tot plan van aanpak zijn er diverse voorbereidingskredieten gevraagd. In 2025 gaat het om een eenmalig bedrag van € 273.000 (zie bijlage 4).

Naast het terugramen van diverse investeringsbudgetten, worden er ook enkele investeringsbudgetten doorgeschoven naar volgende jaren. Hierbij gaat het om een investeringsbedrag van € 9,5 miljoen, waarvan € 7,9 miljoen naar 2026 en € 1,6 miljoen naar 2027.

Voor de kredieten waar wij als gemeente invloed op hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Nieuwbouw St. Bernadetteschool Heeten € 3 miljoen naar 2026
- Renovatie St. Jozefschool Nieuw Heeten € 1,2 miljoen naar 2026
- Renovatie De Linde Laag Zuthem € 0,7 miljoen naar 2026
- MIP Zwolseweg Heino wegen-groen en riolering € 1,6 miljoen naar 2027
- MIP Dorpsstraat Heino wegen-groen en riolering € 0,7 miljoen naar 2026

Voor de kredieten waar wij als gemeente maar beperkt of geen invloed hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Nieuwbouw brandweerkazerne Heino € 2,5 miljoen naar 2026

Daarnaast zijn bij de jaarrekening 2024 kredieten doorgeschoven, welke effect hebben op het begrotingssaldo en daarom aan de orde komen in de zomernota 2025.

De effecten van het doorschuiven, vervallen en nieuw ramen van de kredieten bij de jaarrekening 2024 en zomernota 2025 worden in onderstaande tabel weergegeven. Kredieten die zich afwikkelen via reserves en voorzieningen hebben geen direct gevolg voor de exploitatie. Hetgeen in onderstaande tabel is het netto-effect op het saldo van de zomernota. De totalen zijn verwerkt in bijlage 1 'Financieel overzicht'.

Effecten mutaties kredieten 2025-2029

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	E/S	2025	2026	2027	2028	2029
Effect kapitaallasten i.v.m. doorschuiven kredieten bij jaarrekening 2024	S	-191	-64.534	-101.515	-44.993	-28.661
	E	-175.073	-66.485	-67.780	300	307
Effect kapitaallasten vervallen investeringskredieten bij Zomernota 2025	S	-11.610	-30.834	-143.864	-216.640	-338.924
	E	13.565	16.387	-10.403	-	-
Effect kapitaallasten doorschuiven kredieten bij Zomernota 2025	S	-	272	16.874	29.276	98.110
	E	-	-206.747	-	-	-
Raming eenmalige voorbereidingskredieten	E	10.000	-	-	-	-
Vervallen eenmalige kredieten bij Zomernota 2025	E	-65.375	-15.375	-15.375	-	-
Effect afboeken gekoppelde reserve	E	-649.034	-	-	-	-
Totaal	S	-11.801	-95.096	-228.505	-232.357	-269.475
	E	-865.917	-272.220	-93.558	300	307

Hoofdstuk 5: Paragrafen

In dit hoofdstuk komen de volgende paragrafen aan de orde:

1. Bedrijfsvoering
2. Sociaal domein
3. Vluchtelingen
4. Stand van zaken bouwgrondexploitatie

5.1 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder:

Burgemeester R. Zuidema

Paragraafcoördinator:

Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

5.1.1 Inleiding

In deze paragraaf gaan wij met name in op de stand van zaken rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

5.1.2 Organisatie

Organisatie en loonsomkader

De afgelopen periode hebben we ons bezonnen op de toekomst van onze organisatie in het licht van de uitdagingen waar we voor staan. We maken geen grote koerswijziging, maar verleggen het accent. Wendbaarheid en vakmanschap blijven centraal staan en daar voegen we meer sturing, duidelijkere kaders en aandacht voor professioneel samenwerken aan toe. Deze lijn hebben we bekrachtigd in het organisatieplan en de besturingsfilosofie. Dit allemaal met als doel om te doen wat nodig is voor Raalte en het optimale te halen uit onze medewerkers, zodat we nog beter uitvoering kunnen geven aan onze ambities en opgaven. Hierbij is het totaal aantal leidinggevenden uitgebreid, maar het totale management blijft qua omvang beneden de referentiecijfers van het A&O fonds. We zitten met een kleine 15 fte leidinggevenden ruim 2 fte onder de referentienorm.

De financiële consequenties van deze transformatie, tezamen met de nieuwe formatie voor de rol van concerncontroller en de vorig jaar doorgevoerde extra formatie met betrekking tot bestuurs- en management advisering, bekostigen we voor het jaar 2025 zoveel mogelijk binnen het bestaande loonsomkader. Ook doen we hierbij een beroep op bestaande middelen (CDOKE-gelden, toerekening overhead en toerekening naar grondexploitatie en investeringsbudgetten), hetgeen jaarlijks bij de begroting zijn vertaling krijgt in het loonsomkader. Er resteert dan nog een structureel tekort op de loonsom waarvoor nieuw beleid wordt aangevraagd bij de begroting 2026.

Daarnaast hebben we nog steeds van doen met een krappe arbeidsmarkt, waarbij we genoodzaakt waren om ook een aantal leidinggevende functies op interimbasis in te vullen, hetgeen hogere kosten met zich meebrengt. Ook is het budget vervanging bij ziekte dit jaar niet toereikend om aan de noodzakelijke vervangingsvraag te kunnen voldoen.

Hier staat tegenover dat we ook enkele meevallers verwachten. Het gaat hierbij om een eenmalig voordeel als gevolg van een enigszins lagere CAO-gemeenten dan waar we in de begroting 2025 rekening mee hebben gehouden. Eveneens sturen we bij waar dat kan en nutten we de bestaande loonsom zo optimaal mogelijk uit.

Daarom vragen we bij deze zomernota geen aanvullende middelen op de loonsom. Tegelijkertijd geven we wel een 'winstwaarschuwing' af. We varen 'aanmerkelijk scherper aan de wind' qua loonsomkader. Hierdoor bestaat het risico dat we aan het eind van het jaar de loonsom mogelijk overschrijden.

Inzetten Reserve PMO

In het eerste kwartaal van 2025 heeft de gemeente Raalte haar medewerkers een preventief medisch onderzoek (PMO) aangeboden. Na een analyse van de uitkomsten van het PMO worden er acties uitgezet na de zomerperiode.

Voorgesteld wordt om voor de uitvoering van het PMO en de acties € 40.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de reserve Pago-onderzoek/reserve PMO. Daarnaast wordt voorgesteld om de naam van de reserve te wijzigingen van reserve Pago-onderzoek naar reserve PMO.

5.1.3 DOWR

De eerste rapportage over 2025 is verschenen. De rapportage heeft betrekking op de eerste vier maanden van 2025 en is dus nog niet meer dan een indicatie van het resultaat over 2025. Het resultaat lijkt in grote lijnen overeen te komen met de cijfers over 2024. De prognose laat een verwacht voordeel van € 175.000 zien. Het uiteindelijke resultaat wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve DOWR.

Nieuw financieel systeem

De implementatie van het nieuwe financiële systeem is uitgesteld tot 1-1-2026. Dit uitstel heeft financiële consequenties. De precieze omvang wordt momenteel uitgewerkt. Dit betreft in ieder geval extra inzet voor projectmanagement en quality assurance. De meerkosten zullen gedekt worden vanuit de egalisatiereserve DOWR. Bij de jaarrekening 2025 wordt hier over gerapporteerd.

Naast deze projectkosten zetten we binnen Raalte in op een gedegen implementatie begeleiding. Onderdeel hiervan is een brede uitrol van een verplichtingenadministratie. Dit is essentieel om binnen de rechtmatigheidsverantwoording door het college op een sluitende en efficiënte manier de begrotingsrechtmatigheid aan te kunnen tonen. Dit was initieel niet geraamd en gepland als integraal onderdeel van het project 'implementatie financieel systeem' en vraagt lokaal om projectmatige inzet. Beoogd wordt om in de periode Q4 2025 t/m Q2 2026, invulling te geven aan zowel de voorbereiding als de uitrol van de verplichtingenadministratie. De kosten worden geraamd op € 15.000 voor 2025 en € 35.000 voor 2026 en kunnen gedekt worden uit de egalisatiereserve DOWR.

Voorgesteld wordt eenmalig € 15.000 in 2025 en € 35.000 in 2026 beschikbaar te stellen voor implementatie verplichtingenadministratie en dit te dekken ten laste van egalisatiereserve DOWR.

5.1.4 Digitale transitie

Herijking programma Beyond 23 (vervanging zaaksysteem)

De gemeente Raalte vervangt haar zaaksysteem e-Suite. Zij doet dit binnen de vereniging Dimpact. Dimpact heeft hiervoor het programma Beyond 23 opgezet. Dit programma kent tegenvallers waardoor de kosten hoger uitvallen dan op voorhand begroot. De herijking van de programmabegroting Beyond 23 betekent voor de gemeente Raalte een extra kostenpost van € 80.505. Het voorstel is deze kosten te dekken vanuit de stelpost overhead DOWR-ICT.

Voorgesteld wordt eenmalig € 80.505 extra beschikbaar te stellen voor Beyond 23 en dit te dekken ten laste van de stelpost overhead DOWR-ICT.

5.2 Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.2.1 Inleiding

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 (Onderwijs, werk en inkomen) en 4 (Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp).

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken van de Wmo, jeugd en participatie. We geven de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2025 weer.

5.2.2 Sociaal domein breed

Vanaf 2015 is budgetneutraliteit per pijler Wmo, jeugd en participatie binnen het sociaal domein het uitgangspunt. De resultaten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. In onderstaande tabel is het resultaat Wmo, Jeugd en participatie weergegeven. Hieruit blijkt dat er in 2025 een voordelig resultaat van € 79.000 wordt verwacht op de Wmo, een nadelig resultaat van € 185.000 op de jeugd en een nadelig resultaat van € 1.415.000 op participatie. In het vervolg van de paragraaf worden de resultaten per pijler verder toegelicht.

Resultaat Sociaal domein

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2025	Bijgestelde begroting zomernota 2025	Saldo
Wmo-taken	0	-79.000	-79.000
Jeugdhulp	1.147.000	185.000	-962.000
Participatie	-34.000	1.415.000	1.449.000
Totaal	1.113.000	1.521.000	408.000
Besparingsopgave sociaal	-500.000		500.000
Totaal incl besparingsopgave	613.000	1.521.000	908.000

5.2.3 Stand van zaken Wmo

In onderstaande tabel is weergegeven dat er in 2025 een voordelig resultaat van € 79.000 wordt geprognoseerd op de Wmo-taken. Er is een positieve bijstelling van € 168.000 als gevolg van hogere eigen bijdrage Wmo en de voorgestelde toevoeging van middelen cliëntondersteuning/mantelzorg conform raadsbesluit (zie programma 4). Daarnaast is voorgesteld € 700.000 aan extra budget toe te voegen (zie prg 4), waarvan € 300.000 voor Wmo begeleiding vanwege nieuwe ingevoerde reële tarieven per 1 januari 2025 en € 400.000 voor Wmo huishoudelijke hulp toenemende vraag (volumestijging). Aan de uitgavenkant is er een overschrijding van € 700.000 op de individuele voorzieningen Wmo begeleiding en huishoudelijk hulp. In onderstaande tabel is rekening gehouden met de besparing die we moeten realiseren op de Wmo op basis van het Berenschotrapport. In een specifieke rapportage bent u hierover geïnformeerd over het totaalbeeld van de stand van zaken van deze besparingen.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Wmo-taken

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2025	Bijgestelde begroting zomernota 2025	Mutaties 2025
Middelen Wmo-taken 2015	5.998.000	6.166.000	-168.000
Overig Wmo middelen	6.012.000	6.012.000	0
Aanvullende middelen wmo begeleiding/huishoudelijke hulp (zie programma 4 overige aspecten)		700.000	-700.000
Totaal middelen	12.010.000	12.878.000	-868.000
Formatie en algemene voorzieningen	1.648.000	1.737.000	89.000
Individuele voorzieningen	10.362.000	11.062.000	700.000
Totaal uitgaven	12.010.000	12.799.000	789.000
Resultaat Wmo-taken	0	-79.000	-79.000
Besparingsopgave toegerekend aan Wmo	-195.000		195.000
Resultaat Wmo inclusief besparingsopgave	-195.000	-79.000	116.000

5.2.4 Stand van zaken Jeugd

Het rijk heeft 50% van de landelijke tekorten 2024 voor haar rekening genomen en vanaf 2025 structureel toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor Raalte € 809.000 aan extra middelen jeugd. Aan de kostenkant zijn de individuele maatwerkvoorzieningen met € 153.000 omlaag bijgesteld, met name doordat de ongecontracteerde jeugdzorgkosten zijn afgenomen. Inclusief de besparingsopgave sociaal is er een tekort jeugd begroot van € 912.000. Op basis van huidige inzichten is het tekort afgenomen naar € 185.000. Een positieve bijstelling van € 727.000. Ook in onderstaande tabel is rekening gehouden met de besparingen die gerealiseerd moeten worden naar aanleiding van het rapport van Berenschot.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven jeugdhulp

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2025	Bijgestelde begroting zomernota 2025	Mutaties 2025
Middelen Jeugdhulp	16.593.000	17.402.000	-809.000
Totaal middelen	16.593.000	17.402.000	-809.000
Formatie en algemene voorzieningen	2.625.000	2.625.000	0
Specialistische jeugdvoorzieningen	15.115.000	14.962.000	-153.000
Totaal uitgaven	17.740.000	17.587.000	-153.000
Prognose resultaat Jeugd	1.147.000	185.000	-962.000
Besparingsopgave toegerekend aan jeugd	-235.000		235.000
Resultaat jeugd incl besparingsopgave	912.000	185.000	-727.000

5.2.5 Stand van zaken Participatie

Inkomensdeel participatie

Op basis van huidige inzichten is er een geprognosticeerd tekort van € 1,36 miljoen op het inkomensdeel, waarvan € 1,25 miljoen op de sociale uitkeringen en € 0,11 miljoen op de bijzondere bijstand. Het uitkeringsbestand is gestegen van 403 per 1 januari 2024 naar 471 per april 2025. Een stijging van 68 uitkeringsgerechtigden. De belangrijkste reden is de instroom van statushouders, die doorstromen vanuit den Alerdinck. De rijksbijdrage BUIG is onvoldoende om de kostenstijging van sociale uitkering op te vangen. Er worden beheersmaatregelen in gang gezet om het uitkeringsbestand terug te dringen. Denk hierbij aan versterking van de uitstroom naar werk, preventie van langdurige bijstand en specifieke maatregelen gericht op statushouders. Wel is er een risico op nareizigers die nog instromen in de Participatiewet de komende periode. Voorgesteld wordt om 50% van het tekort van € 1,36 miljoen te dekken uit de reserve vluchtelingen en 50% uit de reserve sociaal. Dit vanwege het tekort mede als gevolg van instroom statushouders en de reserve Vluchtelingen gevormd is om de opgave omtrent opvang Oekraïners, asielzoekers en statushouders te bekostigen.

Sociale werkvoorziening (SW)

De rijksbijdrage SW is bij de meicirculaire met € 153.000 verhoogd vanwege loon- en prijscompensatie en afschaffing van het lage inkomensvoordeel WSW. Hierdoor daalt het tekort SW van € 137.000 naar € 16.000.

Re-integratie/nieuw beschut

Er is een tekort op het budget nieuw beschut mede doordat de taakstelling is losgelaten. Ook het re-integratiebudget staat onder druk, maar hier wordt naar verwachting wel binnen gebleven mede door aanvullende ESF re-integratiemiddelen vanuit de regio. Wel zal de hoge instroom van statushouders ook gevolgen hebben voor de kosten door stijging van aantal re-integratietrajecten.

Versterking sociale infrastructuur

Er is bij de meicirculaire 2025 een rijksbijdrage sociale infrastructuur beschikbaar gesteld voor het faciliteren van werkplekken voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal werkbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijke werkplek. In totaal € 30.000 in 2025 oplopend naar structureel € 42.000 in 2030. Daarnaast is er een impulsbudget beschikbaar gesteld om de sociale infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. Voor Raalte € 53.000 in 2025 en € 48.000 vanaf 2026. Hier komt de komende periode een voorstel voor om hieraan invulling te geven.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Participatie

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2025	Bijgestelde begroting zomernota 2025	Mutaties 2025
Middelen inkomensdeel	9.762.000	9.935.000	-173.000
Uitgaven inkomensdeel	9.591.000	11.296.000	1.705.000
Resultaat inkomensdeel	-171.000	1.361.000	1.532.000
Middelen SW	4.416.000	4.569.000	-153.000
Uitgaven wet Sociale Werkvoorziening	4.553.000	4.553.000	0
Resultaat SW	137.000	-16.000	-153.000
Middelen re-integratie/ nieuw beschut	577.000	594.000	-17.000
Uitgaven re-integratie/nieuw beschut	577.000	664.000	87.000
Resultaat re-integratie/nieuw beschut	0	70.000	70.000
Versterking sociale infrastructuur		83.000	-83.000
Uitgaven versterken sociale infrastructuur		83.000	83.000
Resultaat	0	0	0
Totaal middelen participatie	14.755.000	15.181.000	-426.000
Totaal uitgaven participatie	14.721.000	16.596.000	1.875.000
Totaal resultaat participatie	-34.000	1.415.000	1.449.000
Besparingsopgave toegerekend aan participatie	-70.000		70.000
Resultaat participatie incl besparingsopgave	-104.000	1.415.000	1.519.000

5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve sociaal domein weergegeven. Per 1 januari 2025 is er € 5.755.000 beschikbaar. Na toevoegingen en onttrekkingen van de in deze paragraaf beschreven resultaten is het verwachte saldo per 31 december 2025 € 3.974.500.

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Reserve Sociaal domein	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2025			5.755.000
Prognose resultaat Wmo-taken	79.000		
Prognose resultaat Jeugd		185.000	
Prognose resultaat inkomensdeel		680.500	
Prognose resultaat WSW	16.000		
Prognose resultaat re-integratie middelen		70.000	
Overige			
Tijdelijke middelen CJG		385.000	
Extra personele inzet besparingsopgave sociaal		113.000	
Transformatiebudget		137.000	
Bijdrage subsidie cliëntondersteuning		87.000	
ICT-uitvoeringsplan sociaal		218.000	
Totaal	95.000	1.875.500	
Verwachte stand per 31-12-2025			3.974.500

5.2.7 Resumé

Bij de overheveling van de taken voor het sociaal domein in 2015 is besloten dat de taken budgetneutraal worden uitgevoerd. Dit betekent dat jaarlijks de voor- en nadelen worden vereffend via de reserve Sociaal domein. Voor 2025 is er op basis van huidige inzichten een voordelig resultaat van € 79.000 op de Wmo, een nadelig resultaat van € 185.000 op de jeugd en een nadelig resultaat van € 1.415.000 op participatie. Daarnaast zijn er overige onttrekkingen aan de reserve van in totaal € 940.000. De verwachte stand van de reserve eind 2025 is € 3.974.500.

Waar het tekort jeugd, mede ook door aanvullende rijksmiddelen omlaag is bijgesteld, is het tekort op de participatiebudgetten enorm gestegen met name als gevolg van de instroom van statushouders. Er worden beheersmaatregelen getroffen om het uitkeringsbestand terug te dringen. Daarnaast lopen we vooruit op de landelijke taakstelling en is de verwachting dat het macrobudget Buig en daarmee de rijksbijdrage die we ontvangen de komende jaren zal toenemen. Bij de begroting paragraaf sociaal domein zal het meerjarenperspectief 2026-2029 worden toegelicht.

Besparingsopgave sociaal

De maatregelen van Berenschot zijn bedoeld om bij te dragen aan het vergroten van de grip op de kosten in het sociaal domein. Ondertussen zijn er ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de financiële vooruitzichten. Het verwachte tekort op jeugd in 2025 is veel minder groot dan verwacht. En ook voor 2026 en 2027 zijn de inkomsten voor Jeugd hoger dan eerder begroot door extra gelden van het rijk. Tegelijk is er een overschrijding op Participatie als gevolg van toename van kosten sociale uitkeringen en bijzondere bijstand. Dit is te verklaren doordat we als Raalte vooroplopen met het realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders terwijl het landelijk budget daarop nog niet is aangepast. De verwachting is dat dit tekort in de komende jaren zal afnemen, mede door onze eigen beheersmaatregelen op participatie. Via een specifieke rapportage wordt 2 keer per jaar inzicht gegeven in de voortgang van het behalen van de besparingsbijdrage. Uw raad is hierover voor de zomer voor de 1e keer geïnformeerd.

5.3 Vluchtelingen

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter en A. Kreule

Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.3.1 Inleiding

De oorlog in de Oekraïne duurt voort, ook in 2025 zijn gemeenten in Nederland verantwoordelijk voor de realisatie en exploitatie van opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. Dit doen gemeenten conform de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne. Deze regeling loopt op dit moment tot 4 maart 2026.

In de gemeente Raalte wordt een deel van de Oekraïense ontheemden opgevangen door particulieren, maar het merendeel in gemeentelijke opvanglocaties, te weten Arkelstein (Raalte), Sallandshoeve (Nieuw Heeten), Mirtehuis (Heeten), en Old Heino (Heino). Per 1 juli 2025 wordt opvang geboden aan maximaal 35 Oekraïense vluchtelingen in de parochiewoning naast de Pauluskerk (Raalte) voor de duur van 2 jaar. Daarnaast is per 1 maart 2025 de opvang bij Ramele (Raalte) van 16 opvangplekken gesloten. Naast onderdak bieden we onderwijs, zorg en begeleiden we volwassenen zo veel mogelijk naar werk.

5.3.2 Financiën

Rijksbijdrage Gemeentelijke Opvang vluchtelingen

We ontvangen via een specifieke uitkering van het rijk per 1 januari 2025 een normvergoeding van € 44 per dag (exclusief leefgeld) per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor Oekraïners. In onderstaande tabel is weergegeven dat we in totaal € 4,91 miljoen van het rijk ontvangen over 2025. Dit is inclusief een compensatie van het rijk voor de uitvoeringskosten en verstrekking van het leefgeld.

Per 1 januari 2025 betalen Oekraïense ontheemden met een baan of eigen inkomsten die in een opvanglocatie verblijven mee aan de kosten voor gas, water en elektriciteit. De verwachte inningen eigen bijdragen zijn € 102.060. De inningen die gemeenten ontvangen van de Oekraïense ontheemden, worden door het Rijk in mindering gebracht op de Rijksbijdrage gerealiseerde opvangplekken.

Op basis van het huidige kostenbeeld verwachten we in 2025 € 3,81 miljoen uit te geven aan huisvestingskosten, gemeentelijk uitvoeringskosten en verstrekkingen leefgeld. Per saldo resteert dan een positief resultaat van € 1,2 miljoen.

Daarnaast wordt voorgesteld om de transitiekosten van € 227.000 van de opvang bij de Pauluskerk op te nemen en dit te dekken uit de specifieke uitkering van het Rijk.

Prognose opvang Oekraïners

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Bedrag
--------------	--------

Prognose compensatie rijk Opvang Oekraïners 2025

Rijksbijdrage gerealiseerde opvangplekken	4.708.372
Verstrekingen leefgeld	198.492
Uitvoeringskosten particuliere leefgeld	5.760
Totaal middelen rijk	4.912.624

Verwachte inningen eigen bijdragen	102.060
Totaal inkomsten	5.014.684

Prognose kosten opvang Oekraïners 2025

Huisvestingskosten Gemeentelijke opvanglocaties vluchtelingen (huur, energie, beveiliging)	2.145.880
Interne en externe uitvoeringskosten	1.235.628
Overige kosten (inventaris, vervoer, tolk, onvoorzien)	232.500
Leefgeld gemeentelijke en particuliere opvang	198.492
Totaal kosten	3.812.500

Voordelig saldo	-1.202.184
------------------------	-------------------

De reden voor het verwachte voordelig saldo is dat de normvergoeding van het Rijk hoger ligt dan de uitvoeringskosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Bijvoorbeeld door de relatief lage huisvestingskosten in vergelijking met andere gemeenten.

Reserve vluchtelingen en statushouders

Het voordelig saldo voor de opvang Oekraïense vluchtelingen wordt toegevoegd aan de reserve vluchtelingen en statushouders. Er volgen nog onttrekkingen als het gaat om de uitvoeringskosten statushouders en asiel en de beschikking van de taalschool. Daarnaast wordt een negatief resultaat van € 1,36 miljoen op de sociale uitkeringen en bijzondere bijstand geprognosticeerd, welke met name wordt veroorzaakt door een kostenstijging als gevolg van de instroom van statushouders. Er wordt voorgesteld om 50% van het tekort ten laste van de reserve sociaal en 50% ten laste van de reserve Vluchtelingen te dekken (zie programma 3 overige aspecten).

5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Penders

5.4.1 Inleiding

In de Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2025 wordt de voortgang van de ruimtelijke plannen binnen de gemeente Raalte beschreven. Conform de Nota Grondbeleid en de geldende BBV-voorschriften dienen de grondexploitaties van de lopende plannen jaarlijks herzien te worden. Deze geactualiseerde grondexploitaties maken eveneens onderdeel uit van de Projectenrapportage.

De Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2025 maakt onderdeel uit van de Zomernota 2025 en wordt derhalve gelijktijdig vastgesteld.

5.4.2 Algemeen

5.4.2.1 Woningbouw

We zien nog steeds een grote vraag naar nieuwbouwwoningen, met stijgende VON-prijzen. Dit jaar en de komende jaren staan nieuwbouwprojecten in de planning om deels aan de woningvraag te kunnen voldoen. Binnen de woningbouwprogrammering willen we tegelijkertijd ook ruimte blijven bieden aan nieuwe, kwalitatief goede nieuwbouwprojecten en maatwerk bieden in de kernen.

Om de grote vraag naar woningen het hoofd te kunnen bieden is de ambitie om binnen de gemeente Raalte in 10 jaar 3.000 nieuwe woningen te bouwen.

In Raalte wordt als kansrijke gebieden hiervoor geacht de Spoorzone en het gebied ten noorden van Raalte- Noord. In Heino betreft dit het centrum, Heino Noord-west en Heino Noord-oost (Molenwijk).

De uitvoering van de groeiopgave wordt ook doorgezet in de buurtdorpen. Met behulp van een prioriteringskader zijn keuzes gemaakt. Gebleken is dat in Luttenberg, Heeten en Laag Zuthem de vraag naar woningen het grootst is en met deze dorpen wordt het eerst aan de slag gegaan. De andere dorpen volgen daarna, zodat ieder dorp perspectief voor de toekomst heeft.

5.4.2.2 Bedrijvenmarkt

Het is belangrijk voor de gemeente om uitgeefbaar bedrijventerrein op voorraad te hebben om zodoende de dynamiek binnen het bedrijfsleven te kunnen accommoderen. In Raalte concentreert dit aanbod zich op de locatie De Zegge VII en in Heino de uitbreiding van bedrijventerrein Blankenfoort. Echter daar is sprake van een nog beperkt aantal beschikbare kavels. In Heeten is het bedrijventerrein de Telgen uitgebreid met een 3^e fase.

In het kader van de groeiopgave wordt verder onderzoek gedaan naar nieuwe werklocaties in Raalte.

Parameters

Bij het herzien van de grondexploitaties (GREX) is rekening gehouden met de volgende in de Grondprijsbrief 2025 vastgestelde parameters:

Position paper 2025

	2025	2026-2027	2028 e.v
Woningprijzen (bestaande bouw)	8,0%	5,0%	2,0%
Bouwkosten	4,0%	3,0%	2,0%
GWW kosten	4,5%	3,5%	2,0%
Groenvoorziening	5,0%	3,5%	2,0%
Plankosten extern / intern	5,5%	3,5%	2,0%
Plankosten intern / uurtarief	€ 135,00		
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%
Rente grondexploitaties	2,4%	2,4%	2,4%
Grondopbrengst woningbouw	4,0%	2,0%	0,0%
Grondopbrengst sociale huur	1,0%	1,0%	1,0%
Grondopbrengst bedrijventerrein	1,0%	1,0%	1,0%

Normbedragen 2025

Normbedrag per m2

Onderdeel	Bruto opp.	Netto opp.
Bouwrijp maken	€ 25,00	n.v.t.
Woonrijp maken	€ 16,00	€ 33,00
Groenvoorziening	€ 7,00	€ 15,00
Overige		
Groenvoorziening haag	€ 32,00	p/m1
Groenvoorziening hekwerk incl. beplanting	€ 95,00	p/m1
Openbare verlichting	€ 1.700,00	per lichtmast
Speelvoorziening	€ 38.750,00	per speelplek

De genoemde normbedragen zijn door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2024 als reëel beoordeeld.

5.4.2.3 Actuele onderwerpen

Woningmarkt

Het aantal nieuwgebouwde woningen blijft al lange tijd achter bij de vraag. Door de recente stijging van de rente wordt het duurder om te bouwen en komen er minder projecten van de grond.

Daarnaast zijn bouwmaterialen flink in prijs gestegen en is het nog steeds moeilijk op personeel te vinden. Ook onzekerheid rondom stikstof bemoeilijkt eveneens de bouw van nieuwe woningen.

Door de genoemde krapte op de woningmarkt zullen naar verwachting de huizenprijzen in 2025 stijgen met gemiddeld 7% (ABN AMRO, 2025). De jaren hierop volgend is het de verwachting dat de huizenprijzen minder hard stijgen. Gebrek aan aanbod zet een rem op het aantal transacties. Vooral voor starters is het lastig om een woning te kopen.

De verwachting is dat de huizenprijzen ook volgend jaar nog blijven stijgen. Onder andere de sterke stijging van de lonen is een belangrijke oorzaak voor de oplopende huizenprijzen. Daardoor kunnen huizenkopers steeds meer lenen.

Bedrijvenmarkt

Veel ondernemers waren door de Coronacrisis in eerste instantie terughoudend en wachtten de impact van de coronacrisis af alvorens nieuwe investeringen te doen. Langzamerhand kwam het vertrouwen terug en zijn veel ondernemers overgegaan tot aankoop van een bedrijfskavel. Thans is het te merken dat ondernemers door o.a. aanhoudende kostenstijgingen weer voorzichtig worden. Daarnaast speelt de onzekerheid op al dan niet aangesloten worden op de nutsvoorzieningen ook een rol.

De belangstelling voor een nieuwe bedrijfskavel is er wel, maar door de afwachtende houding van de ondernemers leidt dit niet altijd tot daadwerkelijke verkoop.

5.4.3 Bouwgrond in exploitatie

Onderhanden werken / Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 11 actieve grondexploitaties (grex) met een gezamenlijke boekwaarde per 1-1-2025 van afgerond € 4,1 miljoen, als volgt verdeeld:

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025
17	Franciscushof	170.380
46	Sallandse Poort	532.306
66	Molenwijk Heino	-329.632
67	Luttenbergerweg Luttenberg	-21.910
68	Marissink Nw.Heeten	-364.920
73	Velderhof Mariënheem	1.624.067
77	De Zegge VII	1.758.316
79	't Broeck Broekland	-312.993
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	-357.195
87	Lierderholthuis fase 2	-216.651
90	Blankenfoort III Heino	1.624.994
Totaal		4.106.762

Conform de Nota Grondbeleid en de BBV-voorschriften moeten de grexen jaarlijks geactualiseerd worden.

Hieronder het resultaat van de gezamenlijke herziene grexen en exploitatieresultaat van de afzonderlijke complexen (CW = contante waarde per 1-1-2024, EW = Eindwaarde):

Resultaat grexen

Bedragen in €

CW = contante waarde / EW = eindwaarde

Resultaat	Jaarrekening 2024		Projectenrapportage 2024		Verschil	
	CW 1-1-2025	EW	CW 1-1-2025	EW	CW 1-1-2025	EW
Positief exploitatieresultaat	1.873.291	1.959.589	1.836.815	1.944.761	-36.476	-14.828
Negatief exploitatieresultaat	-1.450.612	-1.507.617	-1.101.220	-1.143.044	349.392	364.573
Totaal	422.679	451.972	735.595	801.717	312.916	349.745

Nr.	Complex	Proj.rapp. 2025	
		CW	EW
17	Franciscushof	210.752	223.652
46	Sallandse Poort	-620.739	-633.154
66	Molenwijk Heino	408.645	433.657
67	Luttenbergerweg Luttenberg	426.736	443.976
68	Marissink Nw.Heeten	332.941	367.594
73	Velderhof Mariënheem	109.955	114.398
77	De Zegge VII	-480.481	-509.890
79	't Broeck Broekland	65.148	67.780
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	17.326	17.673
87	Lierderholthuis fase 2	44.427	46.222
90	Blankenfoort III Heino	220.885	229.809
Totaal		735.595	801.717

Het totaal van de complexen met een negatief exploitatieresultaat (op contante waarde) is afgenomen met € 349.392. Dit betekent dat de voorziening verwachte verliezen met hetzelfde bedrag verminderd kan worden (ten gunste van de algemene reserve grondexploitaties).

De grex Kleine Hagen Laag Zuthem fase 1 en fase 2 zijn samengevoegd. De nog te maken kosten bestaan met name uit het woonrijp maken van beide fasen. Hiernaar kijkende en omdat het woonrijp maken in één bestek aanbesteed wordt, zijn beide grexen samengevoegd. De grondexploitatie van fase 1 sloot met een negatief resultaat. Fase 2 daarentegen had een positief exploitatieresultaat. Dit resultaat is hoger dan het negatieve resultaat van fase 1, waardoor door de samenvoeging er sprake is van een per saldo een positief exploitatieresultaat.

Het verschil van het totaal exploitatieresultaat projectenrapportage 2025 ten opzichte van de jaarrekening 2024 wordt met name veroorzaakt door:

- een stijging van het rentepercentage vanaf 1-1-2026 met 0,1%;
- aanpassing nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken op basis van laatste aanbestedingen en genoemde normbedragen;

Voorgesteld wordt de voorziening verwachte verliezen met € 349.392 af te ramen ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie.

Kavelverkoop woningbouw

In het nieuwbouwsegment is nog steeds sprake van een grote belangstelling voor bouwkwavels, waarop naar eigen idee, binnen de bestemmingsplanregels, een woning gerealiseerd kan worden.

In 2025 worden de volgende kaveluitgiften woningbouw verwacht:

- Franciscushof Zuid
- Marissink Nieuw Heeten
- Velderhof Mariënheem

De levering van de kwavels en de grondopbrengsten zullen deels in 2025 en 2026 hun beslag krijgen.

In het volgende overzicht is de stand van zaken (per 1 juni 2025) van de verkoop van woningbouwkwavels weergegeven. In de kolom begroting 2025 is de verwachte kavelverkoop vermeld die opgenomen is in de oorspronkelijk grondexploitaties (begroting 2025). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties zijn in de kolom 'projectenrapportage 2025 de aangepaste verkoopprognoses opgenomen.

Peildatum 1-6-2025				
Naam complex	Begroting 2025	Proj.rapp. 2025	Verkocht 2025	In optie
<i>Onderhanden werk woningbouw</i>				
17- Franciscushof	14	44	36	8
66- Molenwijk Heino	33	30	30	
67-Luttenbergerweg fase 2	20	19	19	
68- Marissink Nw. Heeten	3	1	1	
76-Velderhof Mariënheem	37	37	26	11
Totaal woningbouw	107	131	112	19

Toelichting:

Franciscushof Zuidrand

In 2025 is de levering van enkele kavel geweest, die bij opmaak van de begroting 2025 nog voorzien waren in 2024.

Marissink Nieuw Heeten

In de begroting 2025 was de verwachting dat de rood voor rood kavels in 2025 verkocht zouden gaan worden. Door de geringe belangstelling voor deze kavels en de grote vraag naar vrije kavels, worden de RvR-kavels omgezet naar vrije kavels. Naar verwachting zal de uitgifte nog in 2025 plaatsvinden.

Kavelverkoop bedrijventerrein

Het volgende overzicht geeft de werkelijke en verwachte verkoop van bedrijventerreinkavels weer:

Peildatum 1-6-2025				
Naam complex	Begroting 2025	Proj.rapp. 2025	Verkocht 2025	In optie
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)				
77- De Zegge VII	1,0	1,1	0,5	0,6
90- Bedrijventerrein Heino	0,5	0,7	0,7	0,5
Totaal bedrijventerrein (ha)	1,5	1,8	1,2	1,1

Toelichting

De Zegge VII

Het bedrijventerrein De Zegge VII is geheel bouwrijp. Diverse ondernemers hebben belangstelling voor een bedrijfskavel op dit bedrijventerrein. Concreet heeft dit in 2025 (peildatum 1 juni) geleid tot de verkoop van in totaal 0,5 ha. bedrijventerrein en het in optie geven van 0,6 ha. Daarnaast worden verkoopgesprekken gevoerd met diverse ondernemers die belangstelling hebben voor een nieuwe bedrijfskavel.

Bedrijventerrein Heino

In 2025 is concreet 1,2 ha. (peildatum 1 juni 2025) bedrijventerrein in Heino verkocht. Daarnaast is nog 0,5 ha. in optie gegeven.

5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)

Nieuwe locaties / ontwikkelingen

't Broeck fase 5

Aansluitend aan fase 4 wordt een perceel van circa 1,9 ha. herontwikkeld naar woningbouw. De huidige bestemming is agrarisch.

Het plan is om 40 woningen te realiseren. Het woningbouwprogramma bestaat uit 8 benedenbovenwoningen, 18 rijtjeswoningen waarvan 8 sociale huurwoningen, 5 twee-onder-één kap woningen en 4 vrijstaande woningen.

In het laatste kwartaal van 2025 wordt de afronding van de planologische procedure verwacht. Het bouwrijp maken van de locatie en de kaveluitgifte zijn voorzien in 2026.

Lierderholthuis fase 3

Na afronding van de 2e fase is de voorbereiding van fase 3 opgepakt. Het betreft een perceel van 7.380 m², dat ruimte gaat bieden voor de realisatie van 20 woningen (3 x 4 rijtjeswoningen waarvan 4 huurwoningen, 4 x twee-onder-één kap woningen en 4 vrijstaande woningen).

De planologische procedure wordt in het 3e kwartaal 2025 afgerond, waarna gestart kan worden met de kaveluitgifte en het bouwrijp maken.

De Veldegge fase 2

Aansluitend aan de Veldegge fase 1 wordt een perceel van circa 6 ha. herontwikkeld naar woningbouw.

Het beoogde woningbouwprogramma gaat uit van een mix van vrijstaande woningen, tweekappers, sociale huurwoningen, rijwoningen in verschillende prijsklassen en rug aan rug woningen. In totaal betreft het 90 woningen.

De planning is om het omgevingsplan in het 3^e kwartaal voor te leggen aan uw raad. Na besluitvorming wordt de kaveluitgifte en het bouwrijp maken opgepakt.

5.4.5 Risico's

Voor de in exploitatie zijnde complexen geldt onderstaande risicokaart.

Risicokaart

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Woningbouw:				
17	Franciscushof	✓	!	hoog bedrag aan nog te maken kosten
46	Sallandse Poort	✗	!	negatief exploitatieresultaat
66	Molenwijk Heino	✓	✓	positief exploitatiesaldo
67	Luttenbergerweg	✓	✓	positief exploitatiesaldo
68	Marissink Nw. Heeten	✓	✓	positief exploitatiesaldo
73	Velderhof Mariënheem	✓	!	relatief gering positief exploitatiesaldo
79	't Broeck Broekland	✓	✓	positief exploitatiesaldo
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	✓	!	relatief gering positief exploitatiesaldo
87	Lierderholthuis fase 2	✓	✓	positief exploitatie saldo
Bedrijven:				
77	De Zegge VII	✗	!	negatief exploitatieresultaat
90	Blankenfoort Heino	✓	!	nog niet alle kavels zijn verkocht

Negatief exploitatieresultaat

Een tweetal exploitaties (Sallandse Poort, en de Zegge VII) sluit met een negatief resultaat. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening getroffen. Omdat het exploitatieresultaat negatief is, zal een tegenvaller direct financiële gevolgen hebben. Er zal dan een extra storting in de voorziening te verwachten verliezen doorgevoerd moeten worden. Deze komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitaties. Omdat complex Sallandse Poort in de afrondende fase zit, is het risico binnen dit project beperkt.

In de toelichting van de afzonderlijke complexen in de Projectenrapportage is bij de uitwerking van de risico's en kansen, het financieel effect op het eindresultaat berekend wanneer er sprake zou zijn van een wijziging in de parameters.

Naast de gevoeligheid met betrekking tot de parameters hebben verdere vertraging (tijd), een veranderende afzet (lagere opbrengsten) en de aanbestedingsmarkt (kostenstijging), gevolgen voor het eindresultaat. Deze scenario's zijn eveneens doorberekend.

Op basis van de doorberekende scenario's is een inschatting gemaakt van het totale financiële risico binnen de grondexploitatie. Afgerond is het totale risico berekend op € 0,2 miljoen, als volgt onderverdeeld:

Financiële risico grondexploitatie

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	43.750
Kantoren	0
Bedrijventerrein	152.525
Totaal	196.275
Afgerond:	200.000

In de jaarrekening 2024 was het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 0,8 miljoen.

De algemene reserve grondexploitatie kent een stand, na afroaming, van € 5 miljoen. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte.

Risico's overige terreinen

In het, in de projectenrapportage opgenomen, overzicht van Overige Terreinen zijn de niet voor ontwikkeling benodigde gronden gewaardeerd op de agrarische waarde. Het risico van bijvoorbeeld afwaarderen is hierdoor niet meer aanwezig. Gronden die niet meer nodig zijn om in portefeuille te houden, worden verkocht. Het risico binnen het onderdeel Overige Terreinen is daarom zeer beperkt.

5.4.6 Reservepositie grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 1-1-2025 een stand van € 5 miljoen. Dit is de in de Nota Grondbeleid bepaalde bovengrens.

Na actualisatie van de grondexploitaties 2025 kan de volgende prognose van de algemene reserve grondexploitatie voor 2025 opgemaakt worden:

Stand algemene reserve grondexploitatie 2025

Bedrag in €

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2025	5.000.000
Stortingen	754.920
Onttrekkingen	-369.965
Afroming reserve	-384.955
Stand per 31-12-2025	5.000.000

Het hierboven berekende surplus / afroming reserve van € 384.955 (boven de grens van € 5 miljoen) komt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. De definitieve afroming wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald en doorgevoerd.

Onderdeel van de stortingen in de algemene reserve grondexploitaties is de tussentijdse winstneming.

Op basis van de geactualiseerde grexen 2025 is deze tussentijdse winstneming 2025 ingeschat op afgerond € 0,77 miljoen, als volgt opgebouwd:

Tussentijdse winstneming 2025 totaal op basis van geactualiseerde grexen

Bedragen in €

Nr	Complex	Prognose winstneming 2025
66	Molenwijk Heino	244.017
67	Luttenbergerweg Luttenberg	358.523
68	Marissink Nw. Heeten	144.028
90	Blankenfoort III Heino	21.840
Totaal		768.408

In de jaarrekening 2025 zal de definitieve winstneming bepaald worden.

Voorziening te verwachte verliezen

Na actualisatie van de grexen 2025 blijkt dat ten opzichte van de jaarrekening 2024 een bedrag van € 349.392 teruggestort kan worden vanuit de voorziening te verwachte verliezen in de algemene reserve grondexploitaties.

De mutatie is als volgt berekend:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Jaarrekening 2024	Proj.rapp. 2025	Mutatie t.o.v. jaarek. 2024
46	Sallandse Poort	618.450	620.739	2.289
77	de Zegge VII	679.277	480.481	-198.796
84	Kl. Hagen Laag Zuthem fase 1	152.885	0	-152.885
Totaal		1.450.612	1.101.220	-349.392

Voor een nadere toelichting per complex wordt verwezen naar de Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2025.

Bijlagen

1. Financieel overzicht
2. Stand algemene bestemmingsreserve 2025
3. Reserves
 1. Nieuwe reserve
 2. Overzicht mutaties in reserves 2025
4. Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2025
5. Stand van onvoorzien 2025 (structureel en eenmalig)

Bijlage 1: Financieel overzicht

Wat heeft het ons (tot nu toe) gekost?

Bedragen in €

S=structureel
E=eenmalig

- is voordeel

Pro g.	Taak	Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie								
Programma's								
1	0.4	Capaciteitsuitbreiding Civiël	S		41.125	164.500	164.500	164.500
			S		9.375	37.500	37.500	37.500
		Dekking uit projecten	S		-50.500	-202.000	-202.000	-202.000
1	8.1	Ontwikkeling stationsgebied	E		215.000	110.000		
1	8.1	Krediet herinrichten stations	S	1.491.304	73.074	73.074	73.074	73.074
		Aframen eenmalig budget	E		-1.491.304			
		Aframing eenmalige dekking reserve	E		1.303.804			
		Onttrekking dyn.investeringsres.	E		-1.491.304			
		Storting in gekoppelde reserve stations	E		1.491.304			
		Terugramen 1e jaar kapitaallasten	E		-73.074			
		Dekking afschrijvingslasten gekoppelde reserve stations	S			-37.283	-37.283	-37.283
		Bespaarde rente	S			-35.791	-35.791	-35.791
		Aanvullend investeringsbudget	E		300.000			
		Masterplan Raalte Noord	E					
1	8.2	tlv GREX balans	E		-300.000			
		Externe kosten Molenwijk NW	E		50.000			
1	8.2	tlv GREX balans	E		-50.000			
2	5.7	Formatie-uitbreiding voormannen groenonderhoud	S		131.984	131.984	131.984	131.984
		0.4 Overheadkosten	S		50.000	50.000	50.000	50.000
		5.7 T.l.v. bestaande budget inhuur/extern	S		-181.984	-181.984	-181.984	-181.984
2	2.1	Extra budget civiele kunstwerken	S		95.000	95.000	95.000	95.000
		Verlaging budget openbare verlichting	S		-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
2	7.2	Tennet Inkomsten derden groenzone	S	-104.170	-5.104	-5.104	-5.104	-5.104
		Eenmalig terugramen	E		5.104			
		T.g.v. voorziening riolering	S		5.104	5.104	5.104	5.104
		Eenmalig terugramen	E		-5.104			
		Tennet inkomsten derden groenzone	E		-101.948			
		T.l.v. reserve wegen	E		101.948			

Pro g.	Taak	Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
	2.1	Groenzone Langkamp wegen/groen	S	125.000		6.125	6.125	6.125
		Eenmalig terugramen	E			-6.125		
		Vervroegen onderhoud gemeentehuis	E		940.000	300.000	200.000	200.000
		Dekking reserve gemeentelijke gebouwen	E		-940.000	-300.000	-200.000	-200.000
2	0.3	Huidige ramingen	S		-368.728	-368.728	-368.728	-368.728
		Dekking reserve gemeentelijke gebouwen	S		368.728	368.728	368.728	368.728
2	5.7	Loonsom WSW	S		-360.973	-360.973	-356.130	-354.516
	0.4	Loonsom domein beheer	S		360.973	360.973	356.130	354.516
	5.7	Inhuur WSW	S		-170.000	-170.000	-170.000	-170.000
	0.4	Loonsom domein beheer	S		140.000	140.000	140.000	140.000
	0.4	Overheadkosten	S		30.000	30.000	30.000	30.000
		Tekort sociale uitkeringen/bijz.bijstand	E		1.533.000			
3	6.3	tlv reserve sociaal	E		-766.500			
		tlv reserve vluchtelingen	E		-766.500			
3	6.3	Verhogen subsidieplafond minima	E		15.000			
	0.8	T.l.v. stelpost volumegroei	E		-15.000			
3	0.8	Uitvoering verhoogde taakstelling statushouders	E		204.300			
		Overhead	E		56.250			
		T.l.v. reserve Vluchtelingen	E		-260.550			
3	0.8	Uitvoering asielopgave	E		137.340			
		Overhead	E		32.500			
		T.l.v. reserve Vluchtelingen	E		-169.840			
3	6.1	Bijstelling opvang statushouders Den Alerdinck	E		-365.000	143.000		
		Mutatie reserve Vluchtelingen	E		365.000	-143.000		
		Kosten Opvang Oekraïners	E		3.614.008			
		Rijksbijdrage opvang Oekraïne	E		-4.912.624			
		Eigen bijdrage Oekraïne	E		-102.060			
3	0.4	Resultaat Opvang Oekraïne t.g.v. reserve Vluchtelingen	E		1.400.676			
		Leefgeld Oekraïners	E		198.492			
		Leefgeld Oekraïners t.l.v. reserve Vluchtelingen	E		-198.492			
3	6.4	Bijstelling Resultaat SW	E		-153.000			
		Bijstelling resultaat nieuw beschut	E		70.000			
		Mutatie reserve sociaal	E		83.000			

Pro g.	Taak	Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
4	0.8	Verhogen budget huishoudelijke hulp	S		400.000	400.000	200.000	200.000
		T.l.v. stelpost rijkscompensatie	S		-196.000	-200.000	0	0
		T.l.v. volumestijging	S		-204.000	-200.000	-200.000	-200.000
4	0.4	Invulling besparingsmaatregelen Sociaal Domein tijdelijke formatie	E		-74.000			
		Overhead tijdelijke formatie	E		-18.000			
		T.g.v. reserve sociaal Domein	E		92.000			
4	6.712	Verhogen budget Wmo-begeleiding	S		300.000	300.000	300.000	300.000
		T.l.v. stelpost prijsstijging	S		-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
		T.l.v. stelpost volumestijging	S		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
4	0.8	Verhogen Wmo-clëntondersteuning	E		87.000			
		T.l.v. reserve sociaal domein	E		-87.000			
		Verhogen budget mantelzorgondersteuning	S		15.000	15.000	15.000	15.000
		T.l.v. stelpost loon- en prijsontwikkelingen	S		-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
		Resultaat Wmo	E		-79.000			
4	0.8	Tgv reserve sociaal	E		79.000			
		Resultaat jeugd	E		-962.000			
		tgw reserve sociaal	E		962.000			
4	7.1	Resultaat jaarrekening '24 GGD	E		-55.000			
5	7.4	Ramen boete zonneveldparken	S		-110.000	-110.000	-110.000	-110.000
		Inzet budget voor bijdrage aan initiatieven duurzaamheid	S		110.000	110.000	110.000	110.000
6	3.1	Vorbereidingskrediet 2e fase centrumplan Raalte	E		75.000			
7	5.1	Verhogen exploitatiebijdrage Sportbedrijf i.v.m. index	S		64.768	64.768	64.768	64.768
Ovz	0.8	T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S		-64.768	-64.768	-64.768	-64.768
7	4.2	Herijking Integraal Huisvestingsplan	E		30.000			
		Reserve onderhoud onderwijsgebouwen	E		-30.000			
7	0.3	Verhogen onderhoudsbudget Hoftheater	E		35.000			
		T.l.v. reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	E		-35.000			

Pro g.	Taak	Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
7	5.3	Verhogen budgetsubsidie Hoftheater	S		38.485	38.485	38.485	38.485
	0.8	T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S		-38.485	-38.485	-38.485	-38.485
7	5.2	Bijdrage Rohda renovatie clubhuis en kledkamer	E		100.000			
		T.l.v. reserve Tijenraan	E		-100.000			
9	0.2	Verhogen budget verkiezingen	E		130.000			
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien								
Alg	0.5	Renteresultaat 2025	E		-450.000			
Alg	0.7	Resultaat meicirculaire 2025 AU	S		-1.487.528	-8.248.805	-8.083.001	-5.737.499
	0.7	Resultaat meicirculaire 2025 AU	E		-607.000	-201.000	-53.000	-50.000
	0.8	Stelpost loon- en prijsstijging	S			3.178.000	3.175.000	3.175.000
	0.8	Stelpost volumestijging	S					
	0.7	Vervallen NTO jeugd	S			524.359	389.576	389.576
	0.8	Demping terugval GF	S			757.000	804.000	788.000
	0.8	Comp. Rijk tekort jeugd 50%	S		809.000	794.000	800.000	803.000
	0.8	Ingroeipad besp.maatregelen Hva jeugd	S			943.000	853.000	
	0.8	Mei cc 25 Herv.agenda Aanv. Post rijk	S			631.000	478.000	552.000
	0.8	Vervallen NTO jeugd	S			-524.359	-389.576	-389.576
	0.8	Besparing rijk eigen bijdrage jeugd	S					-463.000
	0.8	Besparing sturen op trajectzorg	S					-121.000
	0.8	Indexering taakstelling HVA besparing rijk	S					-903.000
	0.8	Terugdraaien rijksbesparing jeugd	S			923.000	944.000	944.000
	0.8	Uitvoeringskosten omgevingswet	E		241.000			
	0.8	Beëindigingsregeling veehouderij-locaties	E		112.000			
	0.8	Impuls budget sociaal infrastructuur	E		53.000	48.000	48.000	48.000
	0.8	Alleenverdienersproblematiek	E		37.000			
	0.8	Uitstel verv. abonnementstarief	S			437.000		
	0.8	Meerkosten Wmo scheiden wonen en zorg	E			19.000		
	0.8	Problematische schulden	E		23.000			
	0.8	Kinderopvang pleegouders	S		5.000	5.000	5.000	5.000

Pro g.	Taak	Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
	0.8	Anti discriminatievoorziening	E		5.000	5.000		
	0.8	Armoedebestrijding	S			9.000	9.000	9.000
	0.8	Openbare bibliotheken	E		113.000	113.000		
	0.8	Indexatie volumegroei Wmo	S			149.000	297.000	443.000
	0.8	Wet op lijkbezorging	S			7.000	7.000	7.000
	0.8	Kinderopvang SMI	S		9.000	9.000	9.000	9.000
	0.8	Toezicht en handhaving kinderopvang	E		3.000			
	0.8	Wet betaalbare huur	S		9.000	9.000	9.000	9.000
	0.8	Wet betaalbare huur	E		20.000	16.000	5.000	2.000
	0.7	Resultaat meicirculaire 2025 SD	S		-302.585	-286.954	-275.366	-277.992
	0.7	Vervallen NTO IU SW	S		102.839	95.485	87.010	81.082
	0.8	Resultaat SW	S		153.052	141.083	134.278	139.142
	0.8	Nieuw beschut	S		16.813	18.050	19.283	20.512
	0.8	Sociale infrastructuur SW	S		29.881	32.336	34.795	37.256
Alg	0.5	Hogere dividenduitkering BNG en Enexis	E		-60.000			
Div.	Div.	Kleine en administratieve wijzigingen	E		105.781	0	0	0
			S		-1.776	-6.328	-4.588	-2.849
Investeringskredieten								
Div.	Div.	Effect doorschuiven/ vervallen kredieten bij jaarrekening 2024 en zomernota 2025	S		-11.801	-95.096	-228.505	-232.357
			E		-865.917	-272.220	-93.558	300
Bedrijfsvoering								
Ovz.	0.4	Verhogen budget ARBO	E		40.000			
		Dekking t.l.v. reserve PMO	E		-40.000			
Ovz.	0.4	Budget implementatie verplichtingenadministratie	E		15.000	35.000		
		T.l.v. egaliseriereserve DOWR	E		-15.000	-35.000		
Ovz.	0.4	Verhogen budget zaaksysteem	E		80.505			
		Dekking t.l.v. stelpost overhead DOWR-ICT	E		-80.505			
Paragraaf Vluchtelingen								
3	6.1	Transitiekosten opvang Oekrainers Pauluskerk	E		227.000			
		T.l.v. rijksbijdrage Oekraïne	E		-227.000			
Stand van zaken bouwgrondexploitatie								
1	8.2	Verlaging voorziening verwachte verliezen	E		-349.392			
		t.g.v algemene reserve grondexploitatie	E		349.392			

Pro g.	Taak Ontstaan door:	S/ E	Invest.	2025	2026	2027	2028
Totaal gevolgen zomernota 2025				-1.761.741	-661.449	-1.013.527	-709.280
Totaal eenmalig		E		-1.165.710	-168.345	-93.558	300
Totaal structureel		S		-596.031	-493.104	-919.969	-709.580
Totaal				-1.761.741	-661.449	-1.013.527	-709.280

Aanpassingen per programma

Bedragen in €

- is voordeel

Nr.	Programma	2025	2026	2027	2028
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	-18.978	145.792	46.617	45.328
2	Integraal beheer openbare ruimte	-873.718	-279.818	-385.807	-381.540
3	Onderwijs, werk en inkomen	274.746	184.115	172.528	175.154
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	1.473.200	4.387.641	4.301.424	2.168.424
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	1.516	1.516	1.516	1.516
6	Economie	-15.375	-15.375	-15.375	0
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	103.528	-112.372	3.300	77.555
8	Openbare orde en veiligheid	84.028	-50.811	-6.467	-7.684
9	Bestuur en dienstverlening	130.225	0	0	0
OVZ	Algemene dekkingsmiddelen	-1.159.172	-4.260.688	-4.117.736	-2.078.753
Totaal					

Begroting 2025 na wijzigingen zomernota

Bedragen in €

Begroting 2025 voor zomernota

Begroting 2025 na zomernota

Nr.	Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil saldo
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	18.340.595	-12.496.214	5.844.381	17.738.169	-11.912.766	5.825.403	-18.978
2	Integraal beheer openbare ruimte	19.809.735	-7.422.834	12.386.901	19.988.770	-8.475.587	11.513.183	-873.718
3	Onderwijs, werk en inkomen	21.584.606	-11.012.676	10.571.930	28.589.406	-17.742.730	10.846.676	274.746
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	37.970.765	-5.151.444	32.819.321	38.651.144	-4.358.623	34.292.521	1.473.200
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	7.317.424	-7.595.776	-278.352	7.318.940	-7.595.776	-276.836	1.516
6	Economie	1.575.510	-443.569	1.131.941	1.560.135	-443.569	1.116.566	-15.375
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	12.749.630	-4.387.269	8.362.361	13.015.440	-4.549.551	8.465.889	103.528
8	Openbare orde en veiligheid	4.287.812	-335.258	3.952.554	4.371.840	-335.258	4.036.582	84.028
9	Bestuur en dienstverlening	4.593.729	-1.245.716	3.348.013	4.723.954	-1.245.716	3.478.238	130.225
OVZ	Algemene dekkingsmiddelen	20.748.551	-98.887.600	-78.139.049	20.195.605	-99.493.826	-79.298.221	-1.159.172
	Totaal	148.978.357	-148.978.356	1	156.153.403	-156.153.402	1	-

Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2025

Stand algemene bestemmingsreserve 2025

Bedragen in €

Omschrijving	Mutatie	Stand
Stand per 1 januari 2025		28.608.678
Rekeningsresultaat 2024		5.260.311
Saldo per 1-1-2025		33.868.989
<i>Claims via raadsbesluit rekening 2024:</i>		
* lijst eenmalige kredieten naar 2025 (deel A)	-786.499	
* eenmalige uitgaven 2024 naar 2025 (deel B)	-540.782	
* stelposten algemene uitkering naar 2025 (deel C)	-215.000	
* eenmalige posten ten laste van Algemene bestemmingsreserve (deel D)	-604.571	
Totaal raadsbesluit vaststellen jaarrekening 2024	-2.146.852	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2024 naar 2025 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-2.749.031	
		-4.895.883
Saldo per 1-1-2025		28.973.106
Dekking begroting 2025	-2.946.855	
Rek 2023 eenmalige uitgaven 2023 naar 2024 (deel B)	-60.000	
Doorschuiven krediet sportakkoord NB 2024	-82.817	
Amendement biodiversiteit 2023-2025	-45.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-451.626	
Energiefonds naar 2025	100.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2024	-1.600.188	
Dynamische investeringsreserve	-3.050.000	
Totaal		-8.136.486
Saldo per 1-1-2026		20.836.620
Dekking begroting 2026	-2.998.162	
Rek 2023 eenmalige uitgaven naar 2024 (deel B)	-10.000	
Rek 2024 eenmalige kredieten naar 2025 (deel A)	-133.298	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2024 naar 2026 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-100.000	
Doorschuiven krediet sportakkoord NB 2024	-106.765	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-250.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2024	-180.000	
Totaal		-3.778.225
Saldo per 1-1-2027		17.058.395

Dekking begroting 2027	-1.087.903
Rek 2023 stelposten algemene uitkering 2027 (deel C)	-150.000
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-100.000
Doorschuiven kredieten zomernota 2024	-22.578
Totaal	-1.360.481
Saldo per 1-1-2028	15.697.914
Dekking begroting 2028 incl amendement	101.108
Rek 2024 lijst eenmalige kredieten naar 2025 (deel A)	-90.200
Rek 2023 stelposten algemene uitkering 2028 (deel C)	-162.000
Doorschuiven kredieten zomernota 2024	-40.000
Totaal	-191.092
Saldo per 1-1-2029	15.506.822

Stand algemene bestemmingsreserve per 1 januari 2029	15.506.822
---	-------------------

Bijlage 3: Reserves

Bijlage 3.1: Nieuwe reserve

Onderstaande in te stellen nieuwe reserve is een bevoegdheid van de raad en is zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Reserve	Gekoppelde reserve herinrichting stations Heino en Raalte			
Nummer:				
Portefeuillehouder:	Wethouder A. Kreule			
Budgethouder:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren			
Soort reserve:	Bestemmingsreserve			
Doelstelling:	De reserve is gevormd om de afschrijvingslasten van de herinrichting van de stations Heino en Raalte te kunnen dekken. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt.			
Ontstaan:	Vanaf 2025			
Duur van de reserve:	Looptijd actief herinrichting station Heino en Raalte			
Bodem / plafond:	Loopt jaarlijks af			
Financiën:	2025	2026	2027	2028
Stand per 01-01	0	1.491.304	1.454.021	1.416.739
Rentetoevoeging				
Vermeerderingen	1.491.304			
Verminderingen		37.283	37.283	37.283
Stand per 31-12	1.491.304	1.454.021	1.416.739	1.379.456
Rentetoevoeging:	Er wordt geen rente aan deze reserve toegevoegd.			
Vermeerderingen:	In 2025 wordt de reserve gevormd ten laste van de dynamische investeringsreserve.			
Verminderingen:	Jaarlijkse onttrekking ter hoogte van de afschrijvingslasten			
Advies:	Reserve bij de zomernota 2025 vermeerderen met een bedrag van €1,49 miljoen ten laste van de dynamische investeringsreserve.			

Bijlage 3.2: Overzicht mutaties in reserves 2025

Onderstaande mutaties op reserves zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Mutaties in reserves in 2025 bevoegdheid van de raad

Bedragen in €

- is voordeel

Wijz. nr.	Omschrijving reserve	Omschrijving	Bedrag
--------------	----------------------	--------------	--------

Uitname uit reserves:

25713	Reserve vluchtelingen	Parkeerterrein Taalschool	-20.000
25721	Reserve SPP	Trainee voor domein Ruimte	-48.600

Totaal uitname			-68.600
-----------------------	--	--	----------------

Storting in reserves:

Geen mutaties

Totaal storting			0
------------------------	--	--	----------

Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2025

Onderstaande beschikbaar te stellen kredieten zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Beschikbaar stellen kredieten 2025 bevoegdheid van de raad

Bedragen in €

Wijz.nr.	Omschrijving	WBS	Dekking	Bedrag 2025	Bedrag 2026
25700	80 jaar Vrijheid	M8540100	Krediet handgeld verbinders	35.836	0
25713	Parkeerplaats Taalschool	M8454005	Reserve opvang statushouders en vluchtelingen en dekking bijdrage derden	40.000	11.405
25744	Spuk informatiepunt digitale overheid	M8540210	Bijdrage rijk SPUK	37.186	0
Totaal				113.022	11.405

Beschikbaar stellen nieuwe voorbereidingskredieten 2025

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag 2025
Vorbereiding Langkamp riolering	43.000
Vorbereiding Heino Zuid riolering	75.000
Vorbereiding Vorsterhof/Karrewede riolering	145.000
Vorbereiding aanschaf maaizuigcombi	5.000
Vorbereiding aanschaf voertuigen opzichters en piket	5.000
Totaal	273.000

Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2025 (structureel en eenmalig)

Stand onvoorzien 2025; structureel en eenmalig

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Stand
Onvoorzien; structurele middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2025	40.000	
	Nieuw voor Oud stelpost ingeleverd	-40.000	
	Resteert		0
Onvoorzien; eenmalige middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2025	50.000	
	Geen claims in 2025	0	
	Resteert		50.000